

สภาปฏิรูปแห่งชาติ

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วาระปฏิรูปพิเศษ ๔ : การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ

- ชื่อเรื่อง** สภาปฏิรูปแห่งชาติ
วาระปฏิรูปพิเศษ ๔ : การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ
- เลขประจำหนังสือ** ISBN : 978-974-9614-88-4
- ปีที่พิมพ์** กรกฎาคม ๒๕๕๘
- จำนวนหน้า** ๕๐ หน้า
- จำนวนพิมพ์** ๒,๐๐๐ เล่ม
- จัดทำโดย** สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ
ถนนอุทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๔๐
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๕๓๒
- พิมพ์ที่** สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๑๗
โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๒

คำนำ

สภาปฏิรูปแห่งชาติได้ปฏิบัติภารกิจตามที่กำหนดในมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๗ กล่าวคือ “.... ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ” นอกจากการวิเคราะห์และกำหนด “วิสัยทัศน์และอนาคตประเทศไทย” สำหรับระยะเวลาประมาณ ๒๐ ปี ในอนาคต เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการกำหนดประเด็น และแนวทางการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ แล้ว สภาปฏิรูปแห่งชาติ ยังได้ศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อสนเทศ ตลอดจนประมวลความรู้ ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่อง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หยิบยกขึ้นกำหนดเป็นวาระปฏิรูปที่สำคัญ ๆ รวม ๓๗ วาระปฏิรูป และเป็นวาระพัฒนา ที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากการปฏิรูปแล้ว อีก ๖ วาระพัฒนา

นอกจากนั้น มีประเด็นปฏิรูปบางประเด็นที่ต้องอาศัยการศึกษาวิเคราะห์ เชื่อมโยงระหว่าง คณะกรรมการต่าง ๆ มากกว่า ๑ ด้าน ทำให้ไม่พอเหมาะที่จะบรรจุเข้าไปในวาระปฏิรูปเฉพาะประเด็น ตามความรับผิดชอบของคณะกรรมการคณะใดคณะหนึ่ง จึงได้จัดเป็นวาระปฏิรูปพิเศษเป็นต่างหาก ดำเนินการโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะกิจ

วาระปฏิรูปและวาระพัฒนาทั้งหมด ได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ และได้นำเสนอ ไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามสมควรต่อไปแล้ว

เอกสารฉบับนี้เป็นประมวลรายงานการปฏิรูปพิเศษ เรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ พร้อมด้วย ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งสภาปฏิรูปแห่งชาติได้จัดรวบรวมเพื่อเผยแพร่สำหรับประโยชน์สาธารณะสืบไป

สภาปฏิรูปแห่งชาติ
๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	๑
รายงาน เรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ	๔
๑. หลักการและเหตุผลของการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย	๔
๒. ประเด็นการปฏิรูป	๑๒
๓. วิธีการพิจารณาศึกษา	๑๓
๔. สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๑๔
๕. ข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิรูป	๑๖
๖. ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการปฏิรูป	๒๖
๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากผลการปฏิรูป	๒๖
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก : ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.	๒๘
ภาคผนวก ข : คณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน คณะอนุกรรมาธิการและที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมาธิการ จัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ	๔๗

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงาน เรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ

๑. เหตุผลที่ต้องปฏิรูป

๑.๑ การพัฒนาของประเทศไทยขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลส่วนใหญ่จะคำนึงถึงแต่ประโยชน์เฉพาะในช่วงสมัยรัฐบาลนั้น ๆ มากกว่าคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศในระยะยาว ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาล นโยบายในการพัฒนาประเทศจึงมักเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ทั้งนี้ แม้ว่าประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาแล้ว ๑๑ ฉบับ แต่ที่ผ่านมาฝ่ายการเมืองมักเข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดทำแผนพัฒนาฯ เหตุผลส่วนหนึ่งเพราะจำนวนกรรมการในคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกินกว่ากึ่งหนึ่งได้รับการแต่งตั้งจากฝ่ายการเมือง

๑.๒ ประเทศไทยมีแผนพัฒนาและแผนยุทธศาสตร์ที่หลากหลายและกระจัดกระจายไปตามแต่ละกระทรวง โดยแต่ละหน่วยงานต่างจัดทำแผนและยุทธศาสตร์ระยะต่าง ๆ เป็นของตัวเอง และเป็นเอกเทศจากแผนและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการมีกรอบแผนอุดมศึกษาระยะ ๑๕ ปี กระทรวงพลังงานมีแผนพัฒนาพลังงาน มากกว่า ๑ แผน ได้แก่ แผนพัฒนาพลังงานทดแทน ๑๕ ปี แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า ๒๐ ปี กระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ๒๐ ปี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีแผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๒๐ ปี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้มีความพยายามที่จะกำหนดแผน ๒๐ ปี แต่ปัจจุบันยังไม่เกิดผลเป็นรูปธรรม ฯลฯ การที่หน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดทำแผนเพื่อมุ่งพัฒนาเฉพาะรายสาขาส่งผลให้แผนพัฒนาเหล่านั้นขาดการบูรณาการเป็นองค์รวม และไม่มีการจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาประเทศ แม้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะได้บูรณาการแผนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แต่อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของคณะกรรมการกลับไม่เอื้อต่อการทำหน้าที่บูรณาการแผนพัฒนาที่สำคัญของประเทศในทุกด้าน

๑.๓ การจัดสรรและการใช้งบประมาณในการพัฒนาประเทศไทยเป็นการดำเนินการแบบแยกส่วน โดยงบประมาณของส่วนราชการได้รับการพิจารณาโดยสำนักงบประมาณ (สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี) เป็นหลัก ประกอบกับการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องเพราะผันแปรไปตามนโยบายของแต่ละรัฐบาล ในขณะที่งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลนั้น จะได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ เป็นหลัก แม้ว่าจะมีสำนักนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สังกัดกระทรวงการคลัง) คอยกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจทุกแห่งก็ตาม แต่การพิจารณางบประมาณส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาแยกส่วนแต่ละรัฐวิสาหกิจ

๑.๔ การกำหนดอนาคตของประเทศไทยที่ผ่านมาก่อทำโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงการแถลงทิศทางนโยบายของรัฐบาล ซึ่งทิศทางดังกล่าวมักจะเปลี่ยนไปตามรัฐบาลแต่ละชุด ประกอบกับการกำหนดวิสัยทัศน์ของประเทศไทยขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจังของภาคเอกชนและภาคประชาชน ทั้งนี้ ในการดำเนินการที่ผ่านมา แม้จะมีการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของประเทศ แต่กลับไม่ใช้การมีส่วนร่วมโดยตรงแต่อย่างใด

๑.๕ ประเทศที่พัฒนาแล้วจะมียุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งยึดวัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย กำหนดทิศทางการพัฒนา การบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดสรรงบประมาณ ฯลฯ แต่ประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้ประเทศไทยมีการพัฒนาที่ล่าช้ากว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้ง ๆ ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ได้มีการศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ชาติโดยนักศึกษาวินิจฉัยวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรมากกว่า ๕๐ ปี แล้วก็ตาม แต่กลับมิได้นำผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้ประโยชน์เท่าที่ควร

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปฏิรูปกระบวนการพัฒนาประเทศและการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยการจัดตั้งองค์กรระดับชาติที่เป็นอิสระจากฝ่ายการเมือง และเป็นกลไกในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ระยะยาวของประเทศอย่างน้อย ๒๐ ปี ที่สะท้อนความต้องการของชาติและประชาชน และเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาและจัดทำแผนพัฒนาภาคธุรกิจในแต่ละช่วง โดยการจัดทำเป็นแผนพัฒนาประเทศระยะกลาง (๕ ปี) ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สภาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ผลักดันให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติไว้ในรัฐธรรมนูญ และได้มีคำขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ไว้เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้มีความสำคัญกับยุทธศาสตร์ชาติควบคู่ไปกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และมีความจำเป็นจะต้องตรากฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้การพัฒนาประเทศและการบริหารราชการแผ่นดินในอนาคตสามารถขับเคลื่อนไปอย่างมีเอกภาพและทรงพลัง

๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิรูป

การกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเป็นแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ จะส่งผล ดังนี้

๒.๑ การพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน มีความต่อเนื่อง

๒.๒ แผนพัฒนาต่าง ๆ มีการบูรณาการและจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและประชาชน รวมทั้งความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาประเทศในด้านที่สำคัญ

๒.๓ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๒.๔ ทุกภาคส่วนในประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนจะมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของชาติ และเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถผนึกกำลังร่วมกันในการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น การมียุทธศาสตร์ชาติที่เน้นผลประโยชน์แห่งชาติและความต้องการของประชาชนเป็นหลักนั้น จะช่วยให้การพัฒนาประเทศในอนาคต นำมาซึ่งความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศ

๓. กรอบเวลาในการปฏิรูป

เพื่อให้การดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ฉบับแรก เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น ควรดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ให้กฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติและการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเกิดขึ้นภายในรัฐบาลนี้ เนื่องจากความจำเป็นในการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และเพื่อให้ประเทศไทยพ้นจาก “กับดัก” ของการเป็นประเทศกำลังพัฒนา และเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ซึ่งเป็นปีครบรอบ ๑๐๐ ปี ของการมีระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย

๓.๒ ให้ยุทธศาสตร์ชาติมีความสำคัญควบคู่กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐในร่างรัฐธรรมนูญ

๓.๓ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ทันรัฐบาลใหม่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ว่ารัฐมนตรี (ซึ่งรวมถึงนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรี) ต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดมาตรการและขั้นตอนการปฏิบัติในการเตรียมการและดำเนินการ โดยมีมติ คณะรัฐมนตรี ดังนี้

(๑) พิจารณาตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ (ชั่วคราว) เพื่อดำเนินการศึกษาและจัดเตรียมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งตั้งสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (ชั่วคราว) ทำหน้าที่เลขานุการ

(๒) ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรก โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ตลอดจนการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ของกลุ่มภารกิจต่าง ๆ การศึกษาวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

รายงาน
เรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ *

๑. หลักการและเหตุผลของการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทย

๑.๑ ความเป็นมา

การพัฒนาประเทศจะเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม มีเป้าหมายที่ชัดเจน และบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนด หากมีการกำหนดไว้ใน “ยุทธศาสตร์ชาติ” อย่างเหมาะสมและชัดเจน ที่ผ่านมาการพัฒนาและการบริหารราชการแผ่นดินของไทยอาจกล่าวได้ว่าดำเนินไปอย่างไร้ทิศทาง มีแผนยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย โดยหลายหน่วยงานมีเงื่อนไขและเป้าหมายที่แตกต่างกัน ขาดการบูรณาการ ขาดเอกภาพ และยังขาดความต่อเนื่องอันเป็นผลจากการที่รัฐบาลและนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง ซึ่งส่งผลให้การพัฒนาประเทศในระยะยาวไม่มีความต่อเนื่อง ขาดการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาตามลำดับความจำเป็น และขาดความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการร่วมขับเคลื่อนในภาคเอกชน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน พิจารณาเห็นว่ายุทธศาสตร์ชาติมีความสำคัญและประเทศไทยต้องมีกลไกและกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อที่จะเป็นแม่บทที่เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายและแผนต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ จึงได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมาธิการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ในคณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ให้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติเพื่อพิจารณาและให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมต่อไป และจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อนำเสนอต่อสภาปฏิรูปแห่งชาติ เพื่อพิจารณาและให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมต่อไป

นอกจากนี้ “ยุทธศาสตร์ชาติ” ยังเป็นประเด็นปฏิรูปที่สำคัญและเป็นประเด็นใหม่ที่ถูกบรรจุไว้ในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช โดยมีข้อความและสาระสำคัญปรากฏอยู่ใน ๒ มาตราสรุปได้ ดังนี้ มาตรา ๑๗๙ “... รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ...” และ มาตรา ๒๘๔ (๑) “การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรงบประมาณต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว...”

การวางรากฐานและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญควบคู่ไปกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และการกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศในอนาคต คณะอนุกรรมาธิการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน จึงขอเสนอสาระสำคัญจากผลการพิจารณาศึกษาและข้อเสนอเพื่อกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติและกลไกการจัดทำ กำกับติดตาม และประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ ดังปรากฏในรายงานต่อไปนี้

* รายงานและร่างพระราชบัญญัตินี้ จัดทำโดยคณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน โดยได้ผ่านความเห็นชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ และได้นำส่งคณะรัฐมนตรี เมื่อ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘

๑.๒ ความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาประเทศ

ในยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาประเทศสู่ความเป็นเลิศ มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และสามารถแข่งขันได้ระดับสากล โดยที่ในกระบวนการพัฒนานี้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถขับเคลื่อนให้ไปในทิศทางเดียวกันนั้น จำเป็นต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่เป็นระบบ มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษา วิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ มีการกำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ชัดเจน ทันสมัยและเหมาะสม เป็นยุทธศาสตร์ชาติที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และที่สำคัญ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาตินี้ต้องสะท้อนถึงความต้องการของประเทศชาติและประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ดำรงความเป็นธรรมและคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชน

๑.๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติและความสำเร็จในการพัฒนา : ประสบการณ์ของนานาประเทศ

การบริหารราชการแผ่นดินและการพัฒนาประเทศอย่างเป็นระบบและเต็มศักยภาพ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ชาติเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศระยะยาว และมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม ซึ่งเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการพัฒนาและการบริหารราชการแผ่นดิน ดังตัวอย่างความสำเร็จของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาหลายประเทศ สำหรับตัวอย่างประเทศในกลุ่มอาเซียนและประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศอันเป็นผลมาจากการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

(๑) ประเทศสิงคโปร์ที่มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และเข้าใจถึงจุดอ่อนของประเทศว่า สิงคโปร์ที่เป็นประเทศขนาดเล็ก ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติถึงขนาดน้ำจืดยังไม่มีพอใช้ แคมที่ตั้งก็โดนชนาบด้วย มาเลเซียและอินโดนีเซียที่เป็นประเทศใหญ่ในอาเซียน ในยุคที่ก่อตั้งประเทศ ยังเผชิญปัญหาการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ มีโอกาสสูงที่จะถูกจีนแทรกแซง รวมถึงปัญหาชนชาติพันธุ์ ทั้งจีน อินเดีย และมาเลย์ อย่างไรก็ตาม ผู้นำสิงคโปร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ ตระหนักว่าควรแก้ไขที่จุดใด ควรเสริมเพิ่มเติมส่วนไหน และสามารถกำหนดทิศทางประเทศให้ก้าวไกลได้อย่างไร รัฐบาลสิงคโปร์จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์ประเทศสู่ออนาคต และกำหนดแผนด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศเดินสู่ความก้าวหน้า และได้มีการดำเนินงานตามแผนอย่างเคร่งครัด แม้ว่าสิงคโปร์จะมีข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคมาก แต่ก็ไม่เคยย่อท้อต่อข้อต่อข้อที่มีอยู่ ในทางตรงข้ามได้กำหนดเป้าหมาย ไม่ว่าจะอย่างไรประเทศสิงคโปร์ต้องอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าเหนือมาเลเซียที่ได้แยกตัวออกมาให้ได้ ดังนั้น เมื่อไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติมาก ก็หันไปพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นข้อเด่น จึงเห็นได้ว่า **ตลอดเวลาตั้งแต่ก่อตั้งประเทศมา สิงคโปร์มุ่งไปที่การศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีระเบียบวินัยโดยตลอด** เพราะสามสิ่งนี้ คือรากฐานสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในช่วงต้น และในยุคต่อมา สิงคโปร์ได้ปรับเปลี่ยนเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า ในปี ค.ศ. ๒๐๑๘ สิงคโปร์จะเป็นศูนย์กลางหลักในเครือข่ายโลกเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจที่สำคัญทั่วโลก เป็นเมืองชั้นนำของโลกในด้านบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ (Talent) ด้านวิสาหกิจ (Enterprise) และด้านนวัตกรรม (Innovation) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องได้ตั้งพันธกิจเพื่อขับเคลื่อนประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ ทั้งด้านอุตสาหกรรม บริการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยเฉพาะการบ่มเพาะเยาวชนผู้ที่มีความสามารถพิเศษสู่การพัฒนา

สู่ความเป็นอัจฉริยภาพด้านต่าง ๆ การส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง^๑ ซึ่งในปัจจุบัน ประชากรสิงคโปร์ได้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ ด้วยความรู้และทักษะ จนทำให้เป็นหนึ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว ขณะที่ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคนี้ ที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากกว่า ยังคงเป็นประเทศกำลังพัฒนาต่อไป

(๒) ประเทศมาเลเซียที่ได้เริ่มประกาศยุทธศาสตร์ชาติที่เป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ ปี ค.ศ. ๑๙๙๑ (พ.ศ. ๒๕๓๔) โดยวางเป้าหมายว่า ประเทศมาเลเซียจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ (พ.ศ. ๒๕๖๓) มีการกำหนด “วิสัยทัศน์ ๒๐๒๐” (Wawasan 2020) ของมาเลเซีย ไว้ดังนี้ “มาเลเซียจะเป็นประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมที่พึ่งพาตนเองได้ภายในปี ค.ศ. ๒๐๒๐” เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และประกาศเป้าหมายแล้ว รัฐบาลมาเลเซียทุกรัฐบาลต้องทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาดูติดต่อกัน ๓๐ ปี โดยพัฒนาภาพรวมของประเทศ ทุกส่วนของวิถีชีวิตพลเมือง ตั้งแต่เรื่องความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความสุขสมบูรณ์ในสังคม ประชาชนมีการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานระดับโลก (World Class Education) พัฒนาการเมืองให้มีความมั่นคง และประเทศชาติและประชาชนดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพทางจิตใจ เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายแห่ง “วิสัยทัศน์ ๒๐๒๐”^๒ ดังนั้น เมื่อนายกรัฐมนตรี ดร. มหาเธร์ โมฮัมหมัด ได้ประกาศให้ใช้ยุทธศาสตร์นี้แล้ว นายกรัฐมนตรีที่บริหารประเทศต่อมาอีกสองท่าน คือนายกรัฐมนตรีอามัด บาดาวี ที่เพิ่งพ้นจากตำแหน่งไปเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๐๙ และนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค คนปัจจุบัน ณ ปัจจุบัน รัฐบาลมาเลเซียยังคงมุ่งสู่เป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ๒๐๒๐ เช่นเดิม โดยพยายามปรับการปฏิบัติงานให้ได้ตามยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งประกาศนโยบายความเป็นหนึ่งเดียวของสังคม หรือนโยบาย “1 Malaysia” แม้ว่าที่ผ่านมา มาเลเซียจะต้องฝ่าฟันวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงต่าง ๆ ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและเอกชนก็ยังคงเดินหน้าพัฒนาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คาดกันว่าในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ที่เหลือเวลาอีกเพียง ๕ ปี เท่านั้น มาเลเซียก็จะก้าวเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วแน่นอน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม และจะนับเป็นประเทศที่สองในอาเซียน ต่อจากสิงคโปร์ ที่จะได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

(๓) พัฒนาการและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศออสเตรเลีย รูปแบบหรือกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศออสเตรเลีย ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงผลลัพธ์หรือยุทธศาสตร์ชาติที่เกิดจากการกระบวนการและขั้นตอนที่ได้ผ่านการคิด วิเคราะห์ พิจารณา ไตร่ตรอง และ

^๑ สานิต วงศ์อนันต์นนท์. “ยุทธศาสตร์ประเทศไทย” บทความวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ (ข้อมูลจาก www.library.senate.go.th/document/.../5358708_0002.PDF สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๘)

^๒ วิสัยทัศน์ ๒๐๒๐ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและยังกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติ ๙ ประการ คือ ๑. สร้างสังคมมาเลเซียให้หลอมรวมเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ที่หลากหลายเป็นหนึ่งเผ่าพันธุ์ เรียกว่าเผ่าพันธุ์มาเลเซีย (Malaysian Race) (แทนที่จะแยกกันอยู่เป็นเผ่าพันธุ์ มาเลย์ จีน อินเดีย ฯลฯ) อย่างที่เคยเป็นมาและยังเป็นอยู่ในปี ค.ศ. ๑๙๙๐) ๒. สร้างสังคมมาเลเซียที่เป็นอิสระเสรีในเชิงความรู้สึกรักชาติหรือ “จิตวิทยา” เป็นสังคมที่พัฒนาแล้วอย่างมีความมั่นคง ๓. สร้างสม เจริญส่ง และคุ้มครองสังคมประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ เป็นสังคมประชาธิปไตยที่เจริญแล้ว ๔. สถาปนาสังคมที่เปี่ยมด้วยศีลธรรมและจริยธรรมอย่างสมบูรณ์ ๕. สร้างสังคมที่มีอุดมการณ์เสรีนิยมและอดทนต่อกันอย่างมีคุณภาพ ๖. สร้างสังคมที่มีฐานความคิดเป็นวิทยาศาสตร์และคิดอย่างก้าวหน้า ๗. สร้างสังคมที่ห่วงใยเอื้ออาทรต่อกันและกันอย่างสมบูรณ์ ๘. สร้างหลักประกันให้มีความยุติธรรมในสังคมทางด้านเศรษฐกิจ เป็นสังคมที่มีการจัดการกระจายความมั่งคั่งของชาติให้ทั่วถึงและเป็นธรรม และ ๙. สร้างสังคมที่มั่งคั่งอุดมสมบูรณ์ ด้วยระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างสมบูรณ์ เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีพลวัตสูง มีความยืดหยุ่นและมีความตื่นตัวศึกษาค้นคว้าตลอดเวลา

ประสานงานร่วมกันอย่างครอบคลุมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล ในกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของออสเตรเลียนั้นจะให้ความสำคัญกับการผนวกรวมเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบควบคุมเครื่องมือหรือกลไกทางด้านงบประมาณเข้าไว้ด้วยกันในทุกขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจ นอกจากนี้หลักการในการวิเคราะห์ความเสี่ยง (The Risk Analysis Concept) ได้มีการดำเนินการจัดทำขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในขั้นตอนการร่วมเสนอความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาและเรื่องสำคัญอื่น ๆ ด้วย

(๔) พัฒนาการและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศบราซิล
(The Brazilian 2008 National Strategy of Defense (NSD)) ถือเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกที่ถูกจัดขึ้นในกลุ่มประเทศลาตินอเมริกา บราซิลได้พัฒนากระบวนการและขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขึ้นอย่างเป็นระบบ และในยุทธศาสตร์ชาติได้มีการให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการวางแผนเพื่อการเริ่มต้นในขั้นการปฏิบัติต่อกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๕) พัฒนาการและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศสหราชอาณาจักร
พัฒนาการที่เห็นได้อย่างชัดเจนในด้านพัฒนาการการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยได้เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๗ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการผนวกรวมและการจัดระเบียบในส่วนของเครื่องมือ (Means) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณ การใช้ประโยชน์จากกระบวนการ การประเมินความเสี่ยงของชาติด้านความมั่นคง (The National Security Risk Assessment: NSRA) เพื่อการวิเคราะห์ความเสี่ยงและผลประโยชน์ของชาติที่เกี่ยวข้อง

(๖) พัฒนาการและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา
(The U.S. National Security Strategies: NSS) ถือเป็นเอกสารด้านความมั่นคงระดับชาติที่เกิดจากกระบวนการและขั้นตอนที่ได้ผ่านการคิดวิเคราะห์ การพิจารณาไตร่ตรอง และการประสานงานร่วมกันอย่างครอบคลุมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของรัฐบาลเพียงฉบับเดียวที่ได้จัดพิมพ์ขึ้นมา The NSS ถูกพัฒนาขึ้นโดยผ่านการติดต่อประสานงานกันระหว่างและจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจด้านความมั่นคงของชาติ ทั้งจากปัญหาและภัยคุกคามจากภายในประเทศและจากภายนอกประเทศสหรัฐ

(๗) พัฒนาการและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของประเทศแอฟริกาใต้
(The South Africa White Paper และ The South African Defense Review) เป็นเอกสารสำคัญที่มีส่วนช่วยให้แอฟริกาผ่านพ้นอุปสรรคและปัญหานานาประการที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในยุคแบ่งแยกสีผิว เอกสารทั้งสองฉบับดังกล่าวได้กำหนดยุทธศาสตร์ระดับชาติเพื่อการพัฒนา และปฏิรูปบทบาทและหน้าที่ของกองทัพต่อสังคม รวมถึงแนวทางการดำเนินตามยุทธศาสตร์ชาติโดยใช้การทหารเป็นเครื่องมือปฏิบัติในระยะใกล้และระยะกลาง นอกจากนี้ในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติของแอฟริกาใต้ ฝ่ายกฎหมายของรัฐบาลและภาคประชาสังคมเป็นภาคส่วนที่สำคัญมีส่วนร่วมและให้การสนับสนุน

๑.๒.๒ ตัวอย่างยุทธศาสตร์ของชาติมหาอำนาจปี ๒๐๑๔

ประเทศมหาอำนาจในโลก ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ โดยจากรายงานที่ พล.ต.ดร.ไชยอนันต์ จันทคุณารักษ์ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้รวบรวมยุทธศาสตร์ชาติของมหาอำนาจปี ๒๐๑๔ จำนวน ๔ ประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

(๑) ยุทธศาสตร์ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ครอบคลุมนโยบายด้านเศรษฐกิจ โดยแบ่งนโยบายเฉพาะเป็น ๖ ด้าน นโยบายด้านสังคม แบ่งนโยบายเฉพาะด้านเป็น ๖ ด้าน และ นโยบายด้านการป้องกันประเทศของจีน แบ่งนโยบายเฉพาะด้านเป็น ๔ ด้าน ประเทศจีนได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศระยะ ๕ ปี ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของประเทศ ปัจจุบันคือแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ แม้ประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาช้ากว่าประเทศจีนประมาณ ๕ ปี แต่ระดับการพัฒนาของประเทศไทยแตกต่างกว่าประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างมาก ประเด็นสำคัญประการหนึ่งน่าจะเป็นประเด็นความต่อเนื่องของแผนพัฒนาของสองประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ของประเทศจีน แบ่งเป็น ๑๖ หมวด รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกระทรวงต่างประเทศ ที่ กต ๑๓๐๔/ว.๒๒๖๘ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๓ เรื่อง “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ ๕ ปี (๒๕๕๔-๒๕๕๘) ฉบับที่ ๑๒ ของจีน” (ดูรายละเอียดใน ภาคผนวก ข. สาระสำคัญของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะ ๕ ปี ฉบับที่ ๑๒ ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน) โดยมีหมวดที่น่าสนใจคือ

(๑.๑) หมวดที่ ๑ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาโดยสร้างมิติใหม่ด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์

(๑.๒) หมวดที่ ๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เน้นด้านวิทยาศาสตร์และการศึกษา

(๑.๓) หมวดที่ ๙ แก้ปัญหารากฐานและปัญหาอุปสรรคโดยเสริมสร้างและสร้างสรรคการบริหารกิจการด้านสังคม

(๑.๔) หมวดที่ ๑๕ ความกลมเกลียวระหว่างกองทัพและประชาชนโดยเสริมสร้างการพัฒนาความคิดและการเมืองในกองทัพ

(๒) ยุทธศาสตร์ของประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันมุ่งเน้น

(๒.๑) ยุทธศาสตร์ด้านการเมืองระหว่างประเทศและการทูต

(๒.๒) ด้านข้อมูลข่าวสารด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๒.๓) ด้านการทหาร

(๒.๔) ด้านเศรษฐกิจ

(๓) ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ปี ๒๐๑๔ ของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลสหรัฐภายใต้การนำของประธานาธิบดีบารัค โอบามา ในสมัยที่ ๒ ได้ให้ความสำคัญลำดับต้นต่อการร่วมมือกับนานาชาติประเทศในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ การสู้รบระหว่างประเทศและกลุ่มหัวรุนแรง การต่อต้านการแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์ การกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตร และการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ยุทธศาสตร์แห่งชาติ ปี ๒๐๑๔ ของสหรัฐอเมริกา จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริม “ผลประโยชน์แห่งชาติ” (National Interests) ประกอบด้วย ๔ ประการ คือ

- (๓.๑) ความมั่นคง (ทางทหาร เศรษฐกิจ ความมีศักดิ์ศรีของประเทศ และประชาชน ฯลฯ)
- (๓.๒) ความเจริญรุ่งเรือง (เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ สังคม ฯลฯ)
- (๓.๓) การเคารพต่อค่านิยมอเมริกัน
- (๓.๔) การใช้กฎระเบียบระหว่างประเทศ

(๔) ยุทธศาสตร์ของประเทศฝรั่งเศส ปี ๒๐๑๔ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศฝรั่งเศส ฉบับปี ๒๐๑๓ ได้มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ ๑๒ ประการ ซึ่งจะยกตัวอย่าง ๘ ประการ คือ

- (๔.๑) การยืนยันแนวคิดของการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
- (๔.๒) การวิเคราะห์ภัยคุกคามเปรียบเทียบกับปี ๒๐๐๘ (ช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา) เพื่อพิจารณาผลเชิงบวกและเชิงลบต่อประเทศ
- (๔.๓) การจัดลำดับความสำคัญของภูมิยุทธศาสตร์ (Geostrategy) ในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นใหม่

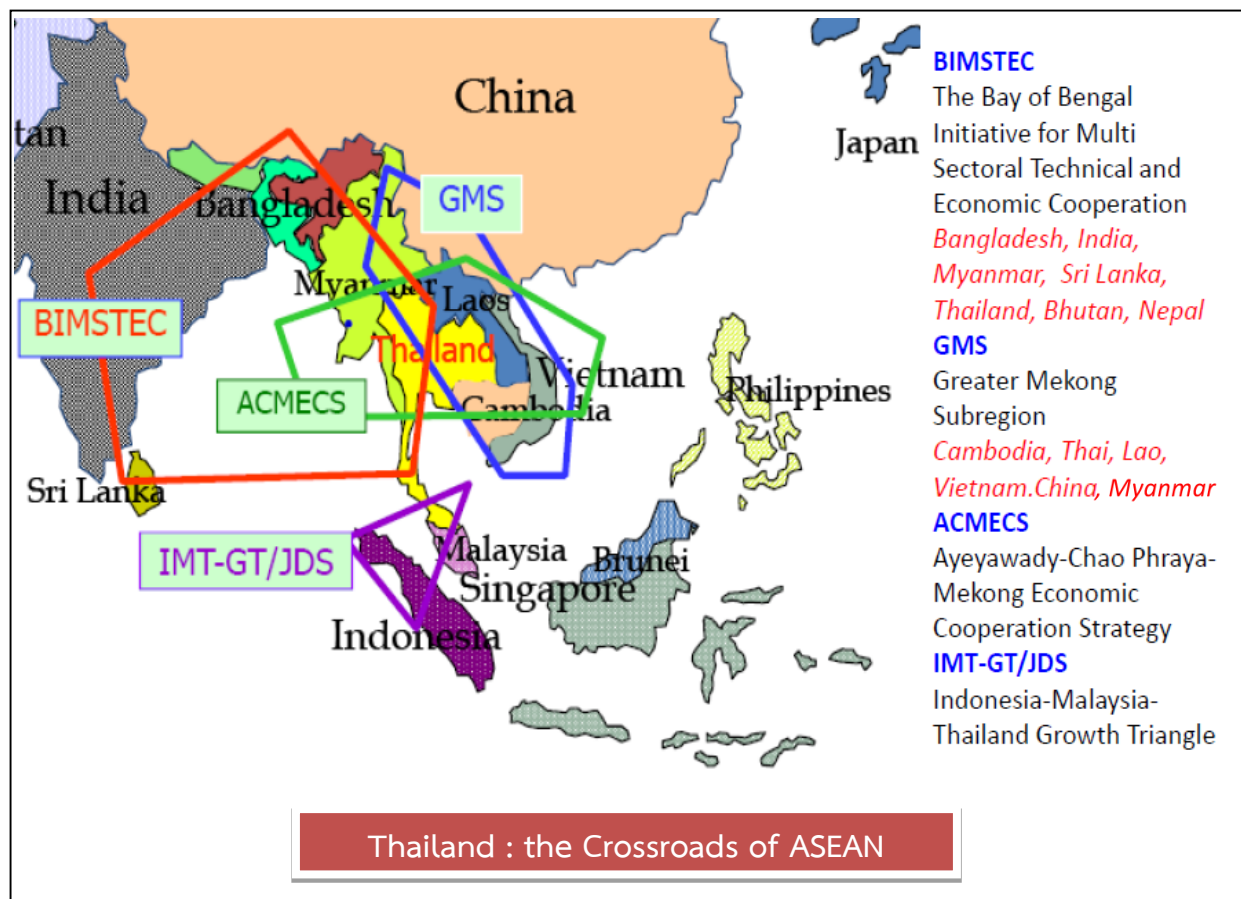
ในกรณีประเทศไทย ภูมิยุทธศาสตร์ชาติของไทยที่เกี่ยวข้องกับประเทศอื่น ควรต้องมีการพิจารณานำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจอย่างจริงจัง (โปรดดูแผนภาพที่ ๑ ประกอบ) เช่น

- ๑) กลุ่มประเทศ BIMSTEC (The Bay of Bengal Initiative for Multi Sectoral Technical and Economic Cooperation) บังกลาเทศ อินเดีย เมียนมาร์ ศรีลังกา ไทย ภูฏาน และเนปาล
- ๒) กลุ่มประเทศ GMS (Greater Mekong Subregion) กัมพูชา ไทย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม และจีน
- ๓) กลุ่มประเทศ ACMECS (Ayeyawady – Chao Praya – Mekong Economic Cooperation Strategy)
- ๔) กลุ่มประเทศ IMT – GT/JDS (Indonesia – Malaysia – Thailand Growth Triangle) อินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย
- (๔.๔) คำนี้ถึงภัยคุกคามที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลังสาธารณะ (Public Finance)
- (๔.๕) การต่อสู้กับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเต็มรูปแบบในฐานะสมาชิกนาโต (NATO) (สำหรับประเทศไทยควรจะต้องดำเนินการพิจารณายุทธศาสตร์ชาติกรณีเข้าร่วมประชาคมอาเซียน)
- (๔.๖) การป้องกันภัยคุกคามไซเบอร์
- (๔.๗) การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ของบุคคล
- (๔.๘) ความสำคัญและจำเป็นในภาคอุตสาหกรรม ฯลฯ

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการกำหนดกลไกเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ การประสานเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ รวมถึงการกำกับ ติดตาม และประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ จึงเป็นประเด็นที่จำเป็นและมีความสำคัญ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศระยะยาวและมีเป้าหมายในการบริหารราชการแผ่นดิน การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่ชัดเจน และนำไปสู่การยกระดับความมั่งคั่ง มั่นคง และ

ยั่งยืนของประเทศได้ (สามารถดูหลักการและความสำคัญของยุทธศาสตร์ จากเอกสารคู่มือการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับชาติ ของศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ ในภาคผนวก ค. รายชื่อเอกสารอ้างอิงที่สำคัญ)

แผนภาพที่ ๑ Thailand : the Crossroads of ASEAN

๑.๓ ประเด็นปัญหา : การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ

ประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาต่าง ๆ ทั้งในภูมิภาคนี้และประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย ต่างมีการกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศอย่างชัดเจน รวมทั้งมีความมุ่งมั่นที่จะเดินสู่เป้าหมาย เพื่อที่จะสามารถพัฒนาประเทศให้สามารถยืนอยู่ในประชาคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี ด้วยความทรนงและด้วยความภูมิใจ แต่เมื่อมองย้อนกลับมายังประเทศไทยที่นับว่าเป็นประเทศที่น่าจะมีศักยภาพ มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ และมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการที่จะพัฒนา แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ประเทศไทยได้สูญเสียโอกาสที่จะเดินหน้าในการพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจาก “กับดัก” ของการเป็นประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากปัญหาและวิกฤตต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัญหภายนอกและภายใน การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างไรทิศทาง ไม่ต่อเนื่อง เพราะนโยบายที่เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งและการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง ฝ่ายการเมืองพยายามเข้ามามีอิทธิพลเหนือแผนพัฒนาประเทศ และมักกำหนดนโยบายและการจัดสรรงบประมาณที่มุ่งผลประโยชน์ระยะสั้น เพื่อสร้างความนิยมทางการเมือง มีการพัฒนาที่แยกส่วนไม่เป็นเอกภาพ และที่สำคัญยังขาดการทำยุทธศาสตร์ชาติที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจาก

- (๑) **ขาดการให้ความสำคัญกับการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดเป้าหมายในระยะยาวและไม่มีกฎหมายที่รองรับที่กำหนดให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง** ในทางตรงกันข้าม รัฐบาลในแต่ละช่วงมักอ้างว่านโยบายของรัฐบาลคือยุทธศาสตร์ชาติ และเมื่อรัฐบาลหมดวาระ สิ่งที่รัฐบาลระบุว่าเป็นยุทธศาสตร์ชาติก็เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การบริหารราชการแผ่นดิน กลับกลายเป็นการดำเนินงานที่มุ่งตอบสนองนโยบายระยะสั้นหรือระยะกลาง ไม่ได้มองถึงผลประโยชน์แห่งชาติระยะยาว
- (๒) **ขาดกลไกและกระบวนการในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มีประสิทธิภาพ** ที่สามารถจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน และสะท้อนความต้องการของประเทศอย่างแท้จริง และสามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติกับการจัดทำแผนระดับชาติต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการที่จริงจัง อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาอุตสาหกรรม แผนพัฒนาการศึกษา แผนพัฒนาการทรัพยากร แผนพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เป็นต้น ส่งผลให้การพัฒนาประเทศโดยรวมจึงขาดทิศทางและขาดเอกภาพ
- (๓) **ขาดการกำหนดตัวชี้วัดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจน และขาดการนำ ยุทธศาสตร์ชาติไปใช้** เพื่อกำกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในแต่ละช่วง รวมถึงการกำหนดให้จัดสรรงบประมาณทั้งในเชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถตรวจวัดผลสำเร็จในการพัฒนาว่าเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมหรือไม่ การติดตามและประเมินผลการพัฒนาจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๔) **ขาดความชัดเจนของเป้าหมายและความมุ่งมั่นของผู้นำทางการเมือง ผู้นำในภาคราชการ และผู้นำในภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนในการผลักดันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่เป้าหมายที่กำหนดไว้** ทำให้การพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาขาดพลัง ใช้ทรัพยากรอย่างไร้ประสิทธิภาพ สับสน และดำเนินไปอย่างไร้ทิศทาง ส่งผลให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า

๒. ประเด็นการปฏิรูป

การที่ประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ชาติที่ชัดเจนและเป็นทางการ จึงส่งผลให้

๒.๑ การลงทุน การใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน และการขับเคลื่อนการพัฒนา ยึดโยงเพียงเฉพาะกับนโยบายรัฐบาลในแต่ละช่วง

๒.๒ ไม่สามารถฉีกพลังการพัฒนาจากภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีทิศทางการพัฒนาให้ไปในทิศทางเดียวกันและต่อเนื่อง

๒.๓ ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีโอกาสและจุดเด่นหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และจำนวนประชากรที่มีมากกว่า

๒.๔ การใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ขาดทิศทางที่จะบูรณาการและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จร่วมกันในการยกระดับความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของประเทศได้

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิรูปกระบวนการจัดทำกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศให้มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะทำให้ประเทศมีวิสัยทัศน์ระยะยาวอย่างน้อย ๒๐ ปี ที่คำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ และเป็นกรอบการบูรณาการแผนพัฒนากลุ่มภารกิจ มีการกำหนดเป้าหมายจัดลำดับความสำคัญ กำหนดตัวชี้วัด มีการติดตามประเมินผล และปรับแก้ตามความจำเป็น โดยการประกาศใช้พระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติภายในรัฐบาลนี้ เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการและสำนักงานตามบทเฉพาะกาลทำหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้ทันการตามบทบัญญัติแห่งร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. มาตรา ๑๗๙ ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีต้องบริหารราชการแผ่นดินตามยุทธศาสตร์ชาติ และ มาตรา ๒๘๔ (๑) ซึ่งกำหนดให้การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรงบประมาณต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

๓. วิธีการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ในคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และจัดทำร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. โดยการศึกษาจาก

๓.๑ ข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติ ที่วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรได้จัดทำรายปีมานานกว่า ๕๐ ปี และคู่มือการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับชาติ (ภาคผนวก ค. รายชื่อเอกสารอ้างอิงที่สำคัญ)

๓.๒ เอกสาร งานวิจัยต่างประเทศ เช่น หนังสือ The Next 100 Years: A Forecast for 21st Century โดย George Friedman และเอกสารเกี่ยวกับอนาคตศึกษาอีกกว่า ๑๐ เล่ม (โปรดดูรายชื่อหนังสือในภาคผนวก ค. รายชื่อเอกสารอ้างอิงที่สำคัญ) ประกอบการพิจารณา

๓.๓ มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยคณะอนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน กรรมการอื่น ๆ ของสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักการเมือง นักวิชาการ นักการทหาร ฯลฯ

๓.๔ คณะอนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ และคณะที่ปรึกษาซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ (โปรดดูรายชื่อในภาคผนวก ง.) ได้ดำเนินการศึกษาและจัดทำรายงานการออกแบบกรอบความคิด (Conceptual Design) เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

๓.๕ คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน โดยคณะอนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ ได้เสนอกรอบแนวคิดการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติต่อสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ และได้รับคำแนะนำจากสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติหลายท่าน ทั้งระหว่างการประชุมและภายหลังการประชุม ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

๓.๖ การประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ และคณะกรรมการการบริหารราชการแผ่นดิน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันในหลักการของผลการพิจารณาศึกษาการกำหนดยุทธศาสตร์และร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ตลอดจนได้ให้ข้อเสนอแนะบางประการ

๓.๗ คณะอนุกรรมการ ได้นำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตต่าง ๆ ไปพิจารณาจัดทำรายงานและร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.

๔. สรุปผลการพิจารณาศึกษา

คณะอนุกรรมการฯ ได้นำข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ และสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ไปปรับปรุงกรอบความคิดรวบยอด เพื่อปรับปรุงรายงานกรอบความคิดและข้อเสนอแนะ พร้อมได้พิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและสภาปฏิรูปแห่งชาติ ดังมีรายละเอียดผลการพิจารณา ดังนี้

- สรุปความสำคัญและความจำเป็นในการมียุทธศาสตร์ชาติ

(๑) การพัฒนาประเทศไทยขาดความต่อเนื่อง เพราะเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล นโยบายหลักของการพัฒนาก็จะเปลี่ยน ทั้งที่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาแล้ว ๑๑ ฉบับ นอกจากปัญหาของความต่อเนื่องแล้ว ยังมีอิทธิพลของฝ่ายการเมืองต่อแผนพัฒนาฯ ซึ่งส่วนใหญ่พิจารณามุ่งหวังประโยชน์เฉพาะช่วงระยะของรัฐบาลนั้นมากกว่าประโยชน์ของประเทศระยะยาว นอกจากนี้ กรรมการในคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกินกว่ากึ่งหนึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยฝ่ายการเมือง

(๒) ประเทศไทยมีแผนพัฒนาที่กระจัดกระจายไปตามกระทรวง เช่น กระทรวงศึกษาธิการมีกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว ๑๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๖๕) กระทรวงอุตสาหกรรมมีแผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๗๔) กระทรวงพลังงานมีแผนพัฒนาพลังงานทดแทน ๑๕ ปี (พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๖๕) แผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้า ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๗๓) และแผนอนุรักษ์พลังงาน ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๗๓) กระทรวงคมนาคมมีแผนหลักการพัฒนาการขนส่งและจราจร ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๖๓) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๕๙) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพยายามจะมีแผน ๒๐ ปีแต่ยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก ฯลฯ แต่แผนพัฒนาเหล่านั้นขาดการบูรณาการและจัดลำดับความสำคัญเป็นองค์รวมของการพัฒนาประเทศ ขณะเดียวกันอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามกฎหมายไม่ครอบคลุมทุกมิติการพัฒนาประเทศ ดังตัวอย่างแผนพัฒนาดังกล่าวข้างต้น การใช้งบประมาณในการพัฒนาประเทศไทยเป็นการดำเนินการแบบแยกส่วน โดยงบประมาณของส่วนราชการพิจารณาโดยสำนักงบประมาณ (สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี) เป็นหลัก ส่วนรัฐวิสาหกิจซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ เป็นหลัก แม้จะมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สังกัดกระทรวงการคลัง) กำกับดูแล แต่ส่วนใหญ่เป็นการพิจารณาแยกส่วนเฉพาะแต่ละรัฐวิสาหกิจ

(๓) การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน หน่วยงานในภาครัฐ ทั้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ต้องมีการพัฒนาและการใช้ทรัพยากรที่สะท้อนเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาที่สอดคล้องกัน ภาคธุรกิจเอกชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาและการลงทุนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ระดับชาติ และการขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติต้องได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชน ดังนั้น การทำยุทธศาสตร์ชาติที่เหมาะสมต้องเกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม แต่ที่ผ่านมามีการกำหนดอนาคตของชาติกระทำโดยภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ มีภาคเอกชนเข้าร่วมบ้าง แต่ภาคประชาชนเกือบไม่มีส่วนร่วมโดยตรงแต่อย่างใด

(๔) ความสำเร็จของประเทศพัฒนา ส่วนใหญ่เพราะมียุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งยึดวัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก เพื่อกำหนดนโยบายกำหนดทิศทางการพัฒนา การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดสรรงบประมาณ ฯลฯ แต่ประเทศไทยยังไม่มีการจัดทำอย่างเป็นทางการและจริงจัง

(๕) การไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติเป็นทางการ ส่งผลให้การพัฒนาประเทศของไทยยังล้าหลังกระทั่งล้าหลังกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยตนเอง ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีความพร้อมและความได้เปรียบหลายประการ

ด้วยเหตุนี้ การทำยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นแม่บทหลักที่เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายและแผนต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย หรือแนวทางการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดสรรงบประมาณ และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ทั้งด้านความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน รวมทั้งมีอิทธิพลและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติที่ดีต้องกำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้ในการบรรลุสู่ความสำเร็จ ครอบคลุม ยืดหยุ่น และทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของประเทศชาติและประชาชน

๕. ข้อเสนอแนะและแนวทางการปฏิรูป

เพื่อดำเนินการให้มียุทธศาสตร์ชาติที่เป็นที่ยอมรับ เป็นยุทธศาสตร์ที่พัฒนามาบนฐานของหลักวิชาการ ที่ถูกต้อง มีความเหมาะสมกับบริบท ค่านิยม และวัฒนธรรมไทย คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและประชาชน เป็นหลัก และที่สำคัญเป็นยุทธศาสตร์ที่เป็นที่ยอมรับของคนไทยทุกภาคส่วน คณะกรรมาธิการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน มีข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยตราเป็นกฎหมายรองรับเพื่อความต่อเนื่องและมีสภาพบังคับ เพราะว่าการพัฒนาประเทศต้องมียุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้ประเทศต้องมีวิสัยทัศน์ระยะยาวอย่างน้อย ๒๐ ปี ซึ่งคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ พิจารณากำหนดยุทธศาสตร์ของกลุ่มภารกิจด้านต่าง ๆ แล้วกำหนดเป็นแผนพัฒนากลุ่มภารกิจแต่ละช่วงระยะ ๕ ปี โดยมีการบูรณาการแผนพัฒนากลุ่มภารกิจต่าง ๆ (ไม่ใช่แผนพัฒนารายกระทรวง) ทั้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ โดยในแต่ละช่วงเวลา มีการติดตามประเมินผลและปรับแก้ตามความจำเป็น
- (๒) ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการ กระบวนการและกลไกในการดำเนินการ ตามหัวข้อ ๖.๑ – ๖.๕

๕.๑ หลักการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดเป้าหมายในระยะยาว และมีการพิจารณาทบทวนทุกห้าปี หรือเมื่อมีสถานการณ์กระทบต่อเป้าประสงค์หลักตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นนัยสำคัญ
- (๒) สร้างกลไกและกระบวนการในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่มีประสิทธิภาพ ที่สามารถจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่เป็นที่ยอมรับของประชาชน และสะท้อนความต้องการของประเทศอย่างแท้จริง
- (๓) เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งเพื่อให้เกิดการยอมรับและใช้เป็นแนวทางการพัฒนา เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์หลักร่วมกัน

๕.๒ กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

- (๑) โดยที่ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นยุทธศาสตร์ระยะยาวและเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาประเทศที่ยอมรับร่วมกันของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ดังนั้น กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะต้องยึดถือเป้าประสงค์หลักของชาติและผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ (เป้าประสงค์หลักของชาติและผลประโยชน์แห่งชาติ หมายถึง เป้าหมายแห่งชาติอันเป็นแนวความคิดที่ได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบที่สุดแล้วจากบรรดาองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งประมวลขึ้นเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดที่ชาติจะขาดเสียมิได้ ทั้งนี้โดยทั่วไปแล้วจะรวมถึงการคุ้มครองประเทศชาติให้อยู่รอด ความเป็นเอกราชและมีบูรณาภาพของชาติ ความมั่นคงด้านการป้องกันประเทศและการทหาร เสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความอยู่ดีกินดีและความผาสุกของประชาชน และความมีเกียรติและศักดิ์ศรีของชาติ ในการกำหนดผลประโยชน์แห่งชาตินั้น นอกจากขึ้นอยู่กับแบบแผน

ชนบธรรมเนียมประเพณีของชาติและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความอยู่รอดของชาติ ความยุติธรรมทั้งในและต่างประเทศ เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน)

(๒) ยุทธศาสตร์ชาติอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- (๒.๑) ความมั่นคงทางทหาร
- (๒.๒) การเมือง
- (๒.๓) การบริหารราชการแผ่นดิน
- (๒.๔) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (๒.๕) การปกครองท้องถิ่น
- (๒.๖) การศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (๒.๗) เศรษฐกิจ การเกษตร การอุตสาหกรรม การเงิน การคลัง และงบประมาณ
- (๒.๘) พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒.๙) สาธารณสุข
- (๒.๑๐) เทคโนโลยีการสื่อสาร
- (๒.๑๑) สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม
- (๒.๑๒) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และอื่น ๆ ที่จำเป็น

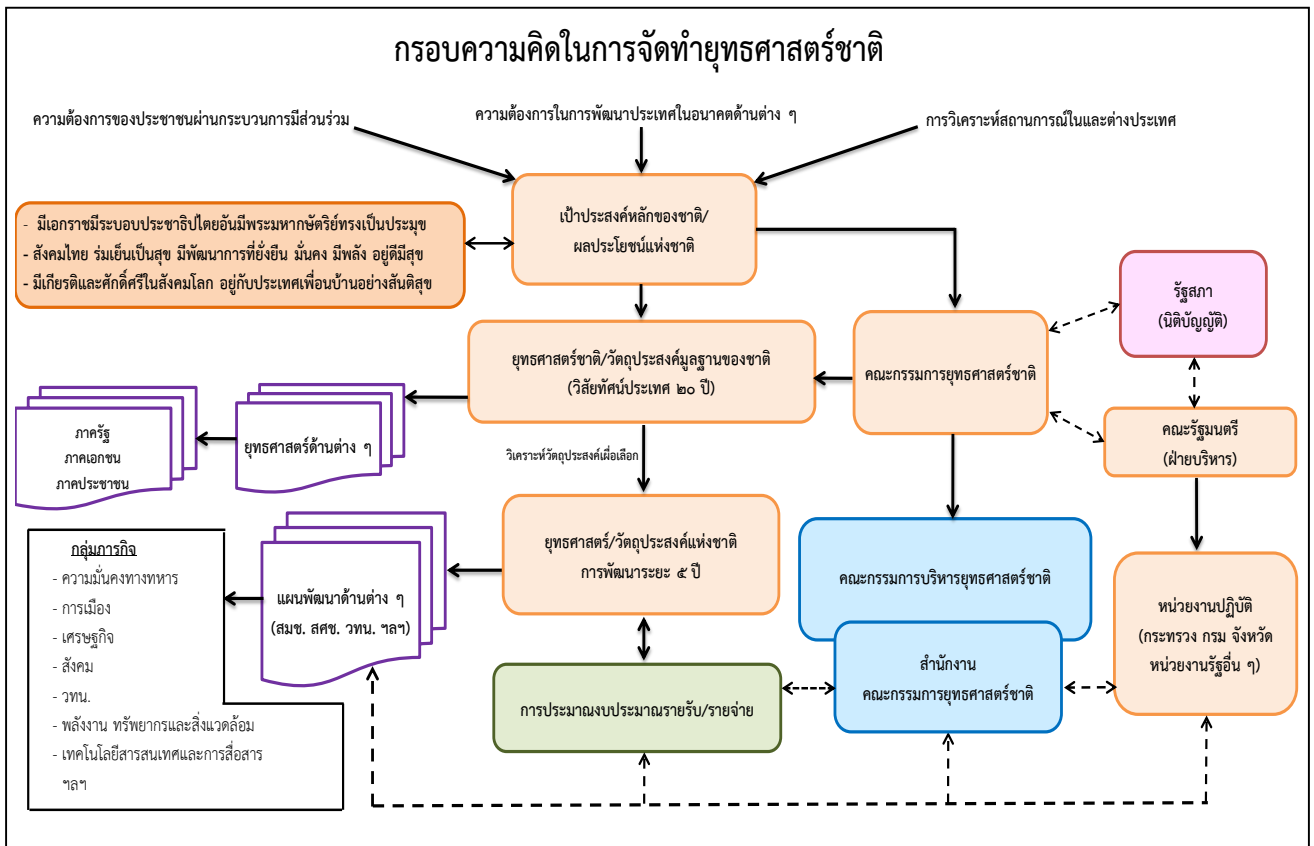
(๓) การกำหนดเป้าประสงค์หลักของชาติและผลประโยชน์แห่งชาติดังกล่าวข้างต้น จะต้องพิจารณาจากการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งในและต่างประเทศ มีการกำหนดแนวทางการจัดทำอย่างรอบคอบ ความต้องการในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ในอนาคต ความต้องการของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นที่ยอมรับของประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Groups) จากทุกภาคส่วน

ดังนั้น การกำหนดเป้าประสงค์และทิศทางการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี หรือวิสัยทัศน์ของชาติ ๒๐ ปี จึงต้องเริ่มจากการผสมผสานระหว่าง

(๓.๑) การจัดกระบวนการการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างการยอมรับและแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ การนำประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม (People Participation) อย่างจริงจัง จะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ได้ยุทธศาสตร์ชาติที่มาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการจากล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach)

(๓.๒) การศึกษาวิเคราะห์ในเชิงวิชาการ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่ดีจำเป็นต้องอาศัย ข้อมูลความรู้สหวิทยาการด้านต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ ภูมิภาค และระดับสากล เช่น ข้อมูลความรู้ด้านเศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจรายสาขา ด้านการเงินการคลัง ด้านพลังงาน สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น (โปรดดูแผนภาพที่ ๒)

แผนภาพที่ ๒ กรอบความคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

จากข้อมูลการวิเคราะห์เชิงวิชาการและข้อเสนอแนะของประชาชน คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนทั้งจากภาคการเมือง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาหลัก ดำเนินการร่วมกันเพื่อพิจารณากำหนดและจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยต้องบูรณาการแนวคิดและทิศทางของยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ เช่น ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ประกอบกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน ก่อนที่จะประกาศใช้อย่างเป็นทางการ

(๕) ระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์เฉพาะด้าน (กลุ่มภารกิจ)

ยุทธศาสตร์ชาติจะจัดทำเป็น ๒ ระยะ คือ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี และแบ่งเป็นยุทธศาสตร์แต่ละด้านหรือกลุ่มภารกิจระยะ ๕ ปี หรือแผนพัฒนาแต่ละด้านระยะ ๕ ปี โดยบูรณาการแผนเหล่านั้นและจัดลำดับความสำคัญในหัวงระยะเวลา เพื่อการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศ ทั้งนี้ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ต้องวิเคราะห์และประมาณการรายได้และรายจ่ายสำหรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติหรือยุทธศาสตร์แต่ละด้าน รวมถึงการกำหนดระยะเวลาและองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในการดำเนินการ

ยุทธศาสตร์ด้านหรือแผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปีนี้ จะเป็นแผนพัฒนาที่อิงยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว (๒๐ ปี) และเป็นเครื่องมือในการกำกับการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากรทั้งเชิงภารกิจและเชิงพื้นที่ และ

เป็นแผนแม่บทสำหรับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนปฏิบัติและแผนงบประมาณ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์ชาติยังเป็นกรอบทิศทาง การส่งเสริมของรัฐสำหรับภาคเอกชนและภาคประชาชนที่จะนำมาพิจารณาเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาและการลงทุนที่จะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

(๖) การกำกับ ติดตาม ประเมิน (Assess) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ (Evaluation)

เพื่อให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีผลต่อการกำกับทิศทาง การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรงบประมาณ จำเป็นต้องมีการจัดทำตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน และสามารถตรวจวัดได้ เพื่อให้สามารถประเมินได้ว่า องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐได้ใช้งบประมาณเพื่อไปสู่เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติหรือไม่เพียงไร

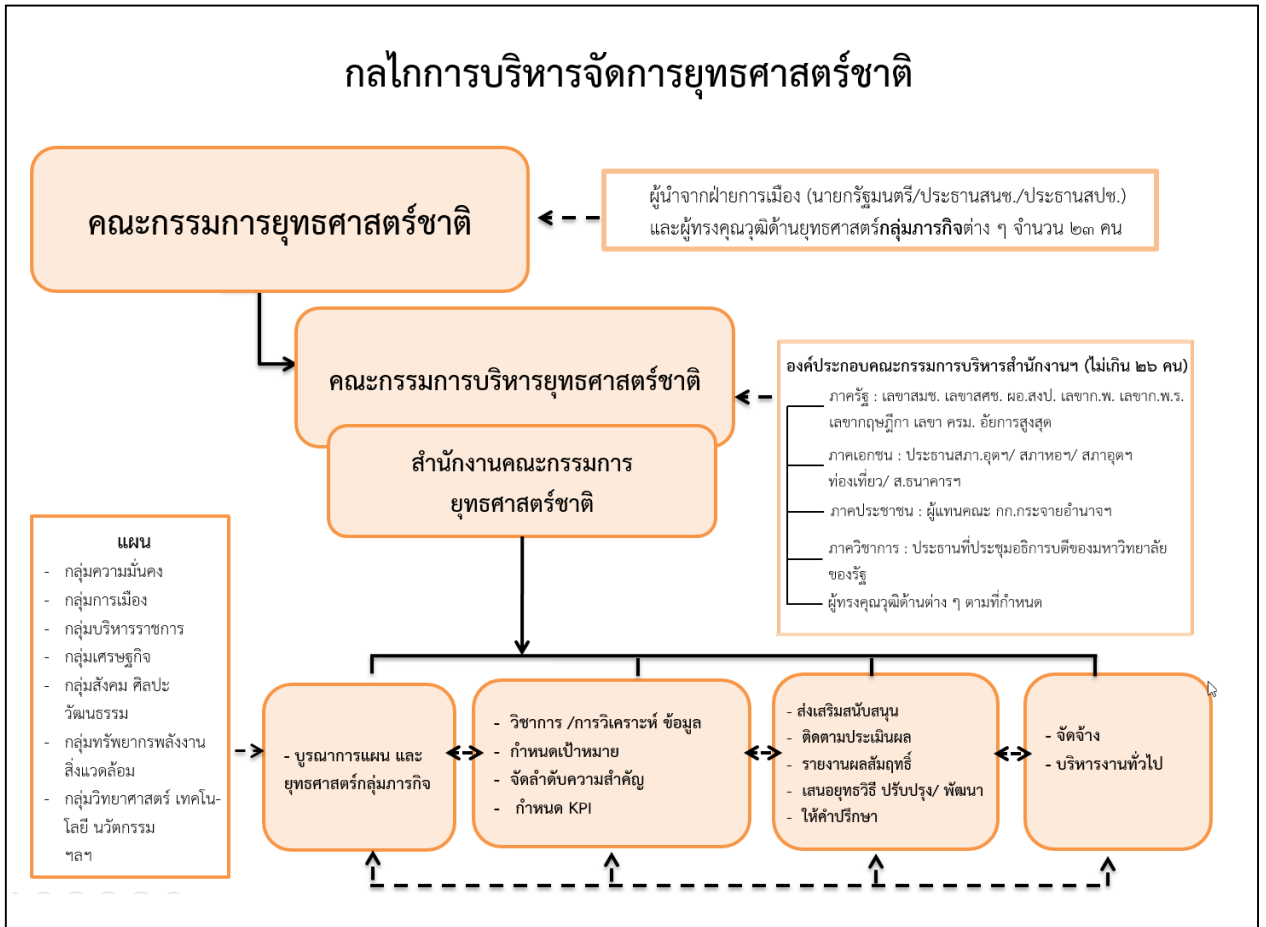
เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสถานการณ์ในเวทีโลก ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นพลวัต ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งระยะยาว (๒๐ ปี) และระยะกลาง (๕ ปี) จำเป็นต้องมีการกำกับ ติดตาม ประเมิน (Assess) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ (Evaluation) อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การปรับยุทธศาสตร์ชาติอย่างต่อเนื่องและทันการณ์ ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ชาติต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ ร่วมกับหน่วยงานหลักต่าง ๆ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ กระทรวงการคลัง เป็นต้น

๕.๓ กลไกการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการมีและการใช้ยุทธศาสตร์ชาติอย่างจริงจัง จำเป็นต้องมีกลไกระดับชาติที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ชาติ กลไกที่สำคัญดังที่แสดงในแผนภาพที่ ๓ แบ่งเป็น ๓ ส่วน ประกอบด้วย

- (๑) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
- (๒) คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ
- (๓) สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (สยช.)

แผนภาพที่ ๓ กลไกการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ชาติ

(๑) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มีลักษณะเป็นคณะกรรมการนโยบาย (Board of Trustees) ที่ดำเนินการทั้งเชิงกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทาง การบริหาร การกำกับติดตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ มีจำนวน ๒๓ คน ซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ จำนวนยี่สิบคน (ที่ได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหา) ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดแนวทางจัดทำยุทธศาสตร์ชาติโดยพิจารณาตามมาตรา ๗ และ มาตรา ๘

(๒) กำหนดแนวทางการบูรณาการ การกำหนดเป้าหมาย และการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และระยะเวลาของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๓) กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติแต่ละห้วงระยะเวลา

(๔) ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินความสอดคล้อง และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

(๕) ทบทวน และปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๗ และมาตรา ๙

(๖) อนุมัติยกเว้นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมดหรือบางส่วน ตามมาตรา ๑๕

(๗) อนุมัติงบประมาณของสำนักงาน

(๘) การออกระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศเพื่อกำหนดการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๙) ตรวจสอบหรือไต่สวนการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และเปิดเผยผลการตรวจสอบหรือไต่สวนต่อสาธารณะตามสมควร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นอกจากนี้ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติยังมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการบริหารงานในภาพรวมของสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เช่น การออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การประชุม และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน

ทั้งนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี นับแต่วันที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

(๒) คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการบริหารงานและการกำกับติดตามผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้มีคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติคณะหนึ่ง ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะรัฐมนตรี อัยการสูงสุด ประธานที่ประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยของรัฐ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาหอการค้าไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้แทนคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติคัดเลือกจำนวนสิบสองคน รวมกันไม่เกินยี่สิบห้าคน และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำกับดูแลและบริหารสำนักงาน ตลอดจนการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ

(๒) รวบรวมข้อมูลความเห็นและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาทิศทางยุทธศาสตร์ชาติให้สะท้อนความต้องการของประเทศและประชาชน จากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน แล้วบูรณาการจัดลำดับความสำคัญ กำหนดเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัดแผนของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

(๓) สนับสนุนการติดตามและประเมินผล ความสอดคล้อง และประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดในการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนที่ได้รับการบูรณาการ ลำดับความสำคัญ และกำหนดเป้าหมายแล้ว

(๔) ศึกษาเพื่อสนับสนุนคณะกรรมการในการบูรณาการการใช้งบประมาณหรือ ทรัพยากรของประเทศขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์

(๕) ดำเนินการตรวจสอบหรือไต่สวนการไม่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมติของคณะกรรมการ

(๖) พัฒนากลไกและวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้เกิดผลดีต่อการบริหารราชการแผ่นดินและประโยชน์สูงสุด ของประชาชน

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

(๓) สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (สยช.)

สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เรียกโดยย่อว่า “สยช.” เป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และไม่ เป็น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีภารกิจดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

(๓) ศึกษา วิจัย รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและสนับสนุนให้มีการศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) เผยแพร่และให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับอำนาจ หน้าที่และกิจการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

(๕) ประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการ ส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่นและประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และกิจการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

(๖) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๗) สื่อสารสาธารณะกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๘) จัดทำงบประมาณประจำปีของสำนักงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาอนุมัติ โดยรายจ่ายให้หมายรวมถึงรายจ่ายใด ๆ อันเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจ

หน้าที่ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

(๙) จัดทำเอกสารคู่มือเพื่อเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติ

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามมติที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หรือ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ มอบหมาย

โดยให้มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานและรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และเลขาธิการจะมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

๕.๔ ขั้นตอนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแม่บทหลักที่เป็นกรอบกำหนดนโยบาย และแผนต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ กำหนดทิศทางและความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ การดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติจะเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ควรมีขั้นตอนหลักที่สำคัญ ดังนี้

(๑) การศึกษาเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

(๑.๑) การสำรวจความต้องการของทุกภาคส่วนโดยการจัดกระบวนการการมีส่วนร่วม การรับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่เหมาะสมของกลุ่มผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ

(๑.๒) การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาของประเทศในมิติต่าง ๆ

(๑.๓) การศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

(๒) การกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติและเป้าหมายหลักของชาติ โดยดำเนินการร่วมกันระหว่างคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) การจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเพื่อใช้ในการรับฟังข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น

(๓.๑) การรับฟังความคิดเห็นผ่านสื่อสาธารณะหรือช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ ไปรษณีย์ ฯลฯ

(๓.๒) การจัดเวทีเสวนา (Dialogue) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อสร้างการยอมรับและความเข้าใจร่วมเกี่ยวกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ

(๔) ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เสนอยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ จัดทำขึ้นต่อรัฐสภา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามกระบวนการที่กำหนดในกฎหมาย และยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับการเห็นชอบดังกล่าวเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลใช้บังคับและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ

(๕) ยุทธศาสตร์ชาติให้มีผลใช้บังคับเป็นระยะเวลาสี่ปี และอาจพิจารณาทบทวนทุกห้าปี หรือเมื่อมีสถานการณ์กระทบต่อเป้าประสงค์หลักตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นนัยสำคัญ

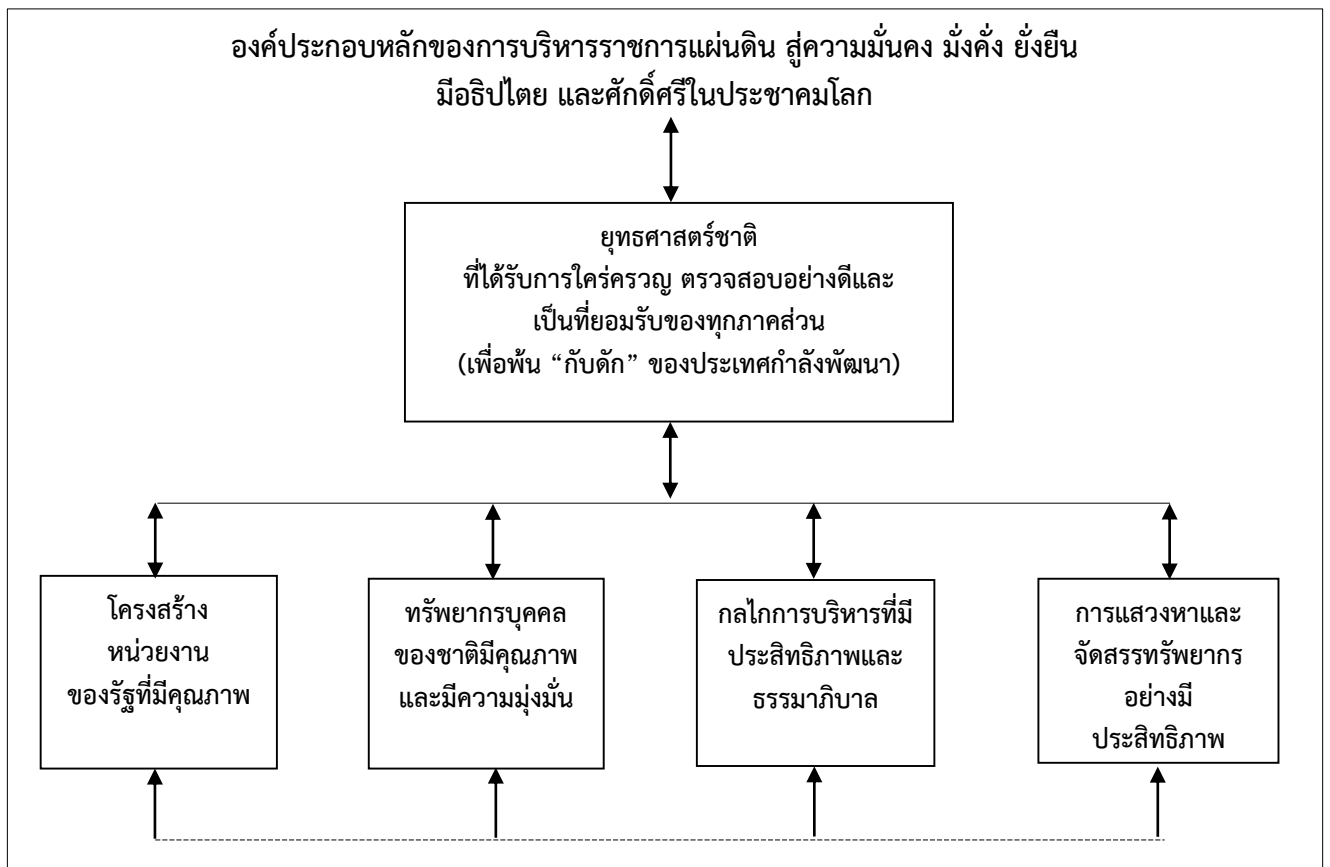
๕.๕ ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ชาติกับยุทธศาสตร์ระดับต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นแม่บทหลักที่เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายและแผนต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย หรือแนวทางการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการแผ่นดิน และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาชนด้วย

การที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ชาติที่มีเป้าประสงค์หลัก คือ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นั้น ในการบริหารราชการแผ่นดินจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย ๔ ประการ ได้แก่ (โปรดดูแผนภาพที่ ๔)

- (๑) โครงสร้างหน่วยงานของรัฐที่มีคุณภาพ
- (๒) ทรัพยากรบุคคลของชาติที่มีคุณภาพและมีความมุ่งมั่น
โดยในส่วนขององค์ประกอบ (๑) และ (๒) นั้น คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรและบุคลากรภาครัฐ รับผิดชอบศึกษา
- (๓) กลไกการบริหารที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล โดยคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบและกระบวนการบริหารราชการแผ่นดิน และความมั่นคงแห่งรัฐ รับผิดชอบศึกษา
- (๔) การแสวงหาและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการปฏิรูประบบงบประมาณและการคลัง รับผิดชอบศึกษา

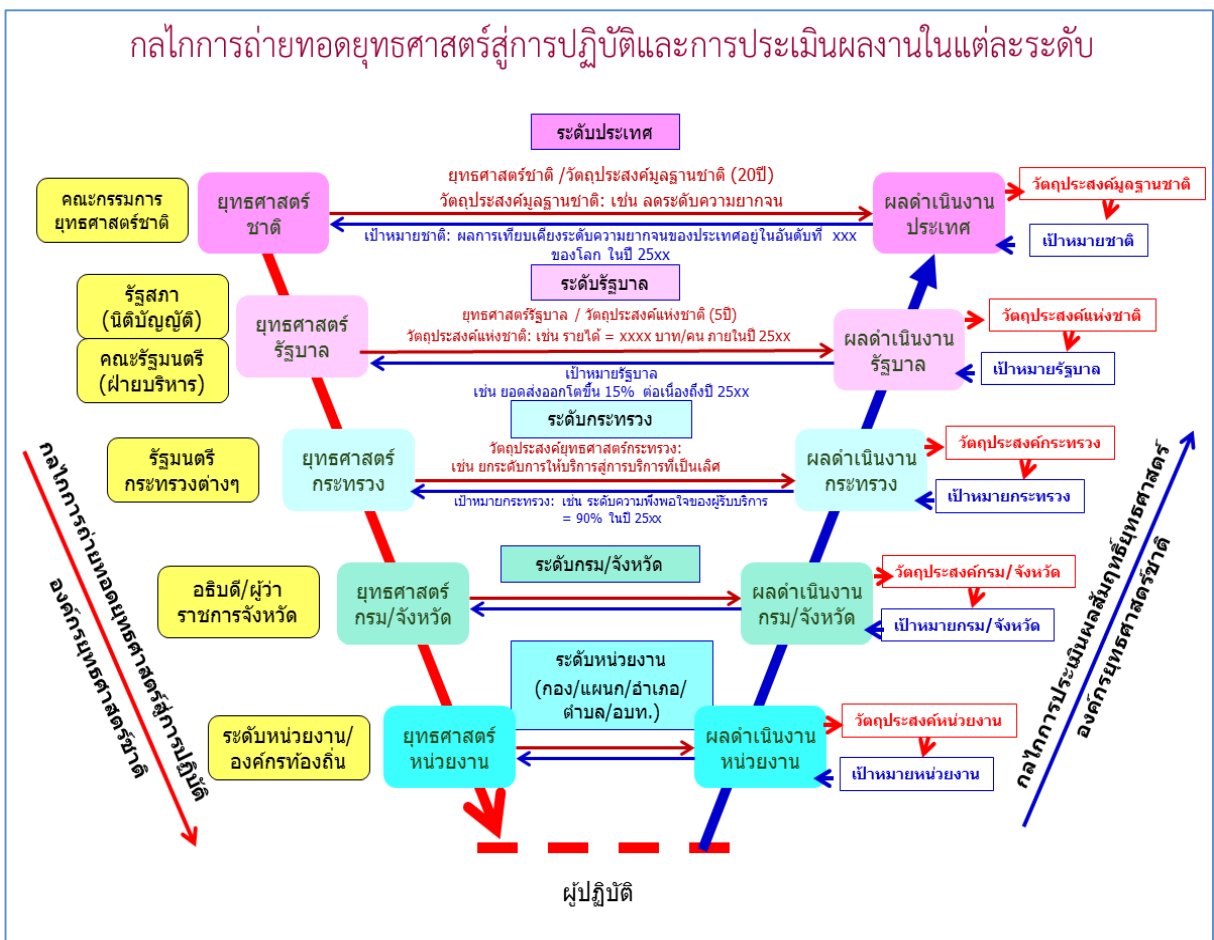
แผนภาพที่ ๔ องค์ประกอบหลักของการบริหารราชการแผ่นดิน

ดังนั้น ในการจัดทำและการดำเนินนโยบายหรือแผนหรือแผนงานของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี รวมทั้งองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ จะต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ได้ประกาศใช้บังคับ นอกจากนี้ ยังเป็นกลไก ในการบูรณาการแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากร และสนับสนุน แผนที่มีลำดับความสำคัญสูง เพื่อผลักดันให้ประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามเป้าประสงค์ร่วมกันได้ อย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายระดับ ดังปรากฏในแผนภาพที่ ๕

แผนภาพที่ ๕ แนวคิดการถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติและประเมินผลยุทธศาสตร์ในแต่ละระดับ

จากแผนภาพที่ ๕ แสดงให้เห็นถึง กลไกการถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติและการประเมินผลยุทธศาสตร์ในแต่ละระดับ โดยการนำกรอบความคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ (แผนภาพที่ ๒) สู่การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมายหรือตัวชี้วัดที่สำคัญ เพื่อให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน และใช้กลไกการบริหารจัดการยุทธศาสตร์ชาติ (แผนภาพที่ ๓) ในการกำกับ รวบรวม ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินผล และจัดการผลดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ช่วยในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ ทั้งในมิติการถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และการประเมินผลงานในแต่ละระดับ โดยให้สามารถรวบรวม และสรุปความก้าวหน้าของผลดำเนินงานที่สำคัญของยุทธศาสตร์ เพื่อช่วยในการวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อปรับปรุงหรือหาโอกาสในการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖. ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการปฏิรูป

ผลจากการจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติครั้งนี้ จะทำให้ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ระดับชาติ ที่เป็นแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ซึ่งจะส่งผลให้

- ๑) การพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน มีความต่อเนื่อง
- ๒) แผนพัฒนาต่าง ๆ มีการบูรณาการและจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศและประชาชน รวมทั้งความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาประเทศในด้านที่สำคัญ ๆ
- ๓) การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น
- ๔) ทุกภาคส่วนในประเทศ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชน จะมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของชาติ และเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถผนึกกำลังร่วมในการพัฒนาประเทศ

ดังนั้น การมียุทธศาสตร์ชาติที่เน้นผลประโยชน์แห่งชาติและความต้องการของประชาชนเป็นหลักนั้น จะช่วยให้การพัฒนาประเทศในอนาคต นำมาซึ่งความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๗. ตัวชี้วัดความสำเร็จจากผลการปฏิรูป

๗.๑ ระยะสั้น

- ๑) กฎหมายยุทธศาสตร์ชาติ และยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้ในรัฐบาลปัจจุบัน
- ๒) ข้อเสนอการปฏิรูปเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ชาติได้รับการดำเนินการ
- ๓) มีการจัดตั้งองค์กรและการดำเนินการตามกลไกตามที่เสนอแนะไว้
- ๔) ยุทธศาสตร์ชาติได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีความสำคัญควบคู่กับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

๗.๒ ระยะยาว

- ๑) มีการใช้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแม่บทหลักในการพัฒนา แสวงหา จัดสรร และสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร รวมทั้งมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างต่อเนื่อง
- ๒) กลไกการจัดทำ การกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
- ๓) การพัฒนาประเทศบรรลุผลตามเป้าประสงค์หลักที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ
- ๔) ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาอย่างสมบูรณ์ภายในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นปีครบรอบ ๑๐๐ ปีของการมีระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- (๑) คู่มือการกำหนดยุทธศาสตร์ในระดับชาติ (National Strategic Formulation Handbook) โดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ
- (๒) “The Next Decade: Empire and Republic in a Changing World” โดย George Friedman
- (๓) “The Future of War: Power, Technology and American World Dominance in the Twenty-first Century” โดย George Friedman
- (๔) “The World in 2050: Four Forces Shaping Civilization’s Northern Future” โดย Lawrence C. Smith.
- (๕) “Physics of the Future: How Science Will Shape Human Destiny and Our Daily Lives by the Year 2100” โดย Michio Kaku.
- (๖) “Nonbeliever Nation: The Rise of Secular Americans” โดย David Niose.
- (๗) “Energy for Future Presidents: The Science Behind the Headlines” โดย Richard A. Muller.
- (๘) “Winner Take All: China’s Race for Resources and What It Means for the World” โดย Damisa Mojo.
- (๙) “The End of Growth: Adapting to Our New Economic Reality” โดย Richard Heinberg
- (๑๐) “The Crash Course: The Unsustainable Future of Our Economy, Energy, and Environment” โดย Chris Martenson.
- (๑๑) “Aftershock” โดย Robert B. Reich.
- (๑๒) “Crude World: The Violent Twilight of Oil” โดย Peter Maass.
- (๑๓) “The Post-American World 2.0” โดย Fareed Zakaria.

ภาคผนวก ก

ร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ

เหตุผล

๑. การพัฒนาของประเทศไทยขาดความต่อเนื่อง เพราะลักษณะของการเมืองส่วนใหญ่ มุ่งหวังประโยชน์เฉพาะช่วงระยะของรัฐบาลนั้นมากกว่าประโยชน์ระยะยาวของประเทศ
๒. แผนพัฒนาของไทยกระจุกจัดกระจายอยู่ตามรายกระทรวง แม้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ จะพยายามบูรณาการ แต่อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายไม่ครอบคลุมทุกมิติสำคัญของการพัฒนาประเทศ
๓. การจัดสรรงบประมาณและจัดสรรทรัพยากรของประเทศส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการแบบแยกส่วน
๔. ภาคเอกชนมีโอกาสส่วนน้อยและภาคประชาชนเกือบไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของชาติ
๕. ประเทศพัฒนามียุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งยึดผลประโยชน์แห่งชาติเป็นแม่บทหลักในการกำหนดนโยบายกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนประเทศ กำหนดแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ได้รับการบูรณาการ แต่ประเทศไทยยังไม่มียุทธศาสตร์ชาติที่เป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

ในยุคโลกาภิวัตน์ การพัฒนาประเทศสู่ความเป็นเลิศ มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สามารถแข่งขันได้ระดับสากล จำเป็นต้องมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่เป็นระบบ มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ มีการกำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ชัดเจน ทันสมัยและเหมาะสม เป็นยุทธศาสตร์ชาติที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก และที่สำคัญ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาตินี้ต้องสะท้อนถึงความต้องการของประเทศชาติและประชาชน เพื่อนำการพัฒนาประเทศที่ดำรงความเป็นธรรมและคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการจัดตั้งกลไกเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติ จึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ และสอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... โดยมีสาระสำคัญใน ๒ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๑๗๙ “... รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ...” และมาตรา ๒๘๔ (๑) “การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรงบประมาณต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว...”

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๑) กำหนดนิยามของคำว่า “ยุทธศาสตร์ชาติ” ว่าเป็นแม่บทหลักที่เป็นกรอบชี้้นำการกำหนดนโยบายและแผนต่างๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการ การจัดสรรงบประมาณ และการจัดสรรทรัพยากร (ร่างมาตรา ๔)

(๒) กำหนดสาระสำคัญที่ต้องกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา ๖)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเสนอรัฐสภา (ร่างมาตรา ๗)

(๔) ยุทธศาสตร์ชาติส่วนใดเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทหารหรืออธิปไตยหรือประโยชน์สำคัญของชาติ คณะกรรมการยุทธศาสตร์จะเสนอให้ไม่เปิดเผย (ร่างมาตรา ๘ วรรคสี่)

(๕) ยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้สี่ปี และอาจทบทวนทุกห้าปี หรือเมื่อมีสถานการณ์กระทบต่อเป้าประสงค์หลักอย่างมีนัยสำคัญ (ร่างมาตรา ๙)

(๖) กำหนดให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐต้องดำเนินนโยบายหรือแผนหรือแผนงาน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา ๑๐)

(๗) กำหนดให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เสนอต่อรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบ และต้องมีผลผูกพันกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี รวมทั้งองค์กรและหน่วยงานของรัฐ (ร่างมาตรา ๑๑)

(๘) ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาด้านต่างๆ ตัวชี้วัด ผลสัมฤทธิ์ และระยะเวลาดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา ๑๓ (๒))

(๙) ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติกำหนดแนวทางการบูรณาการ การจัดลำดับความสำคัญ การใช้งบประมาณ และทรัพยากรของประเทศขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของ เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติแต่ละช่วงเวลา (ร่างมาตรา ๑๓ (๒) และ (๓))

(๑๐) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีอำนาจตรวจสอบหรือไต่สวนการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และเปิดเผยผลต่อสาธารณะ (ร่างมาตรา ๑๓ (๙))

(๑๑) กรณีไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์หากเป็นฝ่ายการเมืองทำให้เสียหายจะถูกถอดถอน หากเป็นข้าราชการต้องมีบทกำหนดโทษทางวินัย หากดำเนินการส่อไปในทางทุจริตหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้ส่งให้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ดำเนินการตามกฎหมาย (ร่างมาตรา ๓๗)

(๑๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงาน และการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ รวบรวมข้อมูลความเห็นและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาทิศทางการยุทธศาสตร์ชาติให้สะท้อนความต้องการของประเทศและประชาชน (ร่างมาตรา ๓๙ และ ๔๑)

(๑๓) กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการทั่วไปของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา ๔๔)

(๑๔) กำหนดบทเฉพาะกาล ให้ในวาระเริ่มแรกการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติมีคณะกรรมการจำนวนยี่สิบสามคน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยตำแหน่ง และ บุคคลซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการสรรหาและคัดเลือกให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนยี่สิบคน เป็นคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ มีหน้าที่จัดทำยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกเพื่อเสนอต่อรัฐสภาให้เห็นชอบ และใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๕๕)

(๑๕) กำหนดให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติภายในเก้าสิบวัน นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้ (ร่างมาตรา ๕๗)

(๑๖) กำหนดให้ระหว่างที่สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติยังไม่จัดตั้ง ให้สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และส่วนราชการอื่นตามมติคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการ ของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานยุทธศาสตร์ชาติ ไปพลางก่อน (ร่างมาตรา ๕๘)

(๑๗) กำหนดให้นำข้อมูลวาระปฏิรูป และวาระพัฒนา ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ซึ่งยังดำเนินการ ไม่แล้วเสร็จ และข้อมูลอื่น ๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อผลประโยชน์ของชาติใช้ประกอบการทำยุทธศาสตร์ชาติ (ร่างมาตรา ๕๙)

(๑๘) กำหนดให้คณะรัฐมนตรี และนายกรัฐมนตรีสั่งการให้ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๑)

ร่างพระราชบัญญัติ
ยุทธศาสตร์ชาติ
พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ยุทธศาสตร์ชาติ” หมายความว่า แม่บทหลักที่เป็นกรอบกำหนดนโยบาย และแผนต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย หรือแนวทางการพัฒนาประเทศ การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากร และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาของภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน รวมทั้งมีอธิปไตยและศักดิ์ศรีในประชาคมโลก อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญครอบคลุมด้านความมั่นคงทางทหาร การเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การปกครองท้องถิ่น การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เศรษฐกิจ การเกษตร การอุตสาหกรรม การเงิน การคลัง และงบประมาณ พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข เทคโนโลยีการสื่อสาร สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

“คณะกรรมการสรรหา” หมายความว่า คณะกรรมการสรรหาผู้สมควรได้รับความเห็นชอบเป็นคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการยุทธศาสตร์ชาติทั้งสองประเภท คือ กรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

“คณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

“ประธานคณะกรรมการบริหาร” หมายความว่า ประธานกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

“กรรมการบริหาร” หมายความว่า กรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๕ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖ ยุทธศาสตร์ชาติอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) ความมั่นคงทางทหาร
- (๒) การเมือง
- (๓) การบริหารราชการแผ่นดิน
- (๔) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- (๕) การปกครองท้องถิ่น
- (๖) การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- (๗) เศรษฐกิจ การเกษตร การอุตสาหกรรม การเงิน การคลัง และงบประมาณ
- (๘) พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๙) สาธารณสุข
- (๑๐) เทคโนโลยีการสื่อสาร
- (๑๑) สังคม
- (๑๒) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

มาตรา ๗ ให้คณะกรรมการประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณากำหนดและจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ต้องพิจารณาผลประโยชน์แห่งชาติ วัตถุประสงค์หลักของชาติ ซึ่งเป็นความต้องการและจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามมาตรา ๖ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์ทั้งในและต่างประเทศ และให้โอกาสประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๘ ให้ประธานกรรมการเสนอยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการเสนอตามมาตรา ๗ ต่อรัฐสภา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

รัฐสภาต้องประชุมพิจารณายุทธศาสตร์ชาติตามวาระหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับยุทธศาสตร์ชาติจากประธานกรรมการ ในกรณีที่รัฐสภาไม่เห็นชอบกับยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการเสนอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ประธานรัฐสภาแจ้งความเห็นของรัฐสภาพร้อมด้วยเหตุผลไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาทบทวน หากคณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับรัฐสภาในสาระสำคัญ ให้ประธานรัฐสภาและประธานกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมจำนวนฝ่ายละสิบห้าคนเท่ากัน เพื่อพิจารณาร่วมกันให้ได้ข้อยุติภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง หากยังไม่ได้ข้อยุติให้ประธานรัฐสภาส่งคืนคณะกรรมการเพื่อพิจารณาทบทวน และหากมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนคณะกรรมการเท่าที่มีอยู่ ให้ประธานกรรมการแจ้งประธานรัฐสภาทราบ และดำเนินการตามวาระสามต่อไป แต่ถ้ามติยืนยันตามมติเดิมมีคะแนนไม่ถึงสามในสี่ ให้คณะกรรมการประชุมหารือร่วมกับรัฐสภาเพื่อให้ได้ข้อยุติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาได้แจ้งความเห็นไปยังคณะกรรมการ หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วรัฐสภายังไม่แจ้งความเห็นไปยัง

คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการและรัฐสภาไม่อาจหาข้อยุติร่วมกันได้ ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบกับ
ยุทธศาสตร์ชาติตามที่คณะกรรมการเสนอ

ยุทธศาสตร์ชาติที่ได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบตามวรรคสอง ให้มีผลใช้บังคับ
เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ทั้งนี้ ให้ดำเนินการประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้แล้วเสร็จภายใน
สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบหรือถือว่าได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

ในกรณียุทธศาสตร์ชาติส่วนใดเกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทหารหรืออธิปไตยหรือประโยชน์สำคัญ
ของชาติที่คณะกรรมการเห็นว่าไม่พึงเปิดเผย ให้ประธานรัฐสภาใช้อำนาจไม่ส่งเรื่องยุทธศาสตร์ส่วนนั้นประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา และสั่งให้สำนักงานไม่ดำเนินการเผยแพร่ ทั้งนี้ ให้ยุทธศาสตร์ชาติส่วนนั้นมีผลใช้บังคับ
ตามความในวรรคสาม

มาตรา ๙ ยุทธศาสตร์ชาติให้มีผลใช้บังคับเป็นระยะเวลาห้าปี และอาจพิจารณาทบทวนทุกห้าปี
หรือเมื่อมีสถานการณ์กระทบต่อเป้าประสงค์หลักตามยุทธศาสตร์ชาติอย่างเป็นนัยสำคัญ

มาตรา ๑๐ การจัดทำและการดำเนินนโยบายหรือแผนหรือแผนงานของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี
รวมทั้งองค์กรและหน่วยงานของรัฐ ต้องอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตามพระราชบัญญัตินี้

ยุทธศาสตร์ชาติมีผลผูกพันรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทุกสมัย แม้จะมีใช้รัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี
ที่ได้ให้ความเห็นชอบหรือถือว่าได้ให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๘ ก็ตาม

ยุทธศาสตร์ชาติไม่ใช่บังคับกับแผน หรือแผนงาน หรือโครงการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องตาม
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในกรณีองค์กรหรือหน่วยงานตามวรรคหนึ่งจัดทำนโยบายหรือแผนหรือแผนงานขึ้นก่อนวันที่
ยุทธศาสตร์ชาติมีผลใช้บังคับ หากนโยบายหรือแผนหรือแผนงานขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นขัดหรือแย้งกับ
ยุทธศาสตร์ชาติ ให้ดำเนินการทบทวนหรือแก้ไขเพิ่มเติมนโยบาย แผนหรือแผนงานของตนให้สอดคล้องกับ
ยุทธศาสตร์ชาติภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ยุทธศาสตร์ชาติมีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นนโยบายหรือแผนหรือแผนงาน
ที่หากมีการทบทวนหรือแก้ไขเพิ่มเติมภายในระยะเวลาดังกล่าว จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่
ประเทศชาติหรือประชาชน ให้องค์กรหรือหน่วยงานนั้นเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

ในกรณียุทธศาสตร์ชาติยังไม่มีผลบังคับให้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

หมวด ๒

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและการสรรหา

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติคณะหนึ่งซึ่งมีกรรมการจำนวนยี่สิบสามคน
ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ จำนวนยี่สิบคน ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการจำนวนสองคนต้องมาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคน

ให้กรรมการเลือกบุคคลที่อาวุโสที่สุดเป็นประธานชั่วคราวเพื่อเลือกประธานกรรมการและรองประธานกรรมการโดยให้เป็นไปตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการเสียงข้างมากเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ในกรณีกรรมการโดยตำแหน่งว่างลงโดยยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งทดแทน แต่ยังมีกรรมการเกินครึ่งหนึ่งของกรรมการที่มีให้คณะกรรมการคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

ให้เลขาธิการเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๒ ก่อนเข้ารับหน้าที่ คณะกรรมการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดแนวทางจัดทำยุทธศาสตร์ชาติโดยพิจารณาตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘
- (๒) กำหนดแนวทางการบูรณาการ การกำหนดเป้าหมาย และการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์และระยะเวลาของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
- (๓) กำหนดแนวทางการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรของประเทศขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อสนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติแต่ละห้วงระยะเวลา
- (๔) ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินความสอดคล้อง และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ
- (๕) ทบทวน และปรับปรุงยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘
- (๖) อนุมัติยกเว้นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมดหรือบางส่วน ตามมาตรา ๑๕
- (๗) อนุมัติงบประมาณของสำนักงาน
- (๘) การออกกระเปียบ คำสั่ง หรือประกาศเพื่อกำหนดการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
- (๙) ตรวจสอบหรือไต่สวนการไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ และเปิดเผยผลการตรวจสอบหรือไต่สวนต่อสาธารณะตามสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๔ ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ หากปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการในเรื่องเดียวกัน ให้คณะกรรมการชี้ขาดว่าองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐใดเป็นองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบดำเนินการ หรือให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหลายองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐร่วมกันดำเนินการ โดยกำหนดให้องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐใดเป็นหลักที่รับผิดชอบด้วยก็ได้

การชี้ขาดของคณะกรรมการให้เป็นยุติ

มาตรา ๑๕ ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งเป็นเหตุให้ไม่อาจปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติได้ ให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าหน่วยงานฝ่ายบริหารหรือประธานองค์กรหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐนั้น เสนอความเห็นต่อประธานกรรมการ เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณามีมติให้ยกเว้นการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติทั้งหมดหรือบางส่วนไว้เป็นการชั่วคราวได้

เมื่อเหตุฉุกเฉินอย่างยิ่งตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง ให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไปโดยทันที

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน การประชุม และการดำเนินการอื่นของสำนักงาน โดยให้รวมถึงเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) การแบ่งส่วนงานภายในของสำนักงาน และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นของที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ เลขาธิการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) การคัดเลือกหรือประเมินความรู้ความสามารถเพื่อประโยชน์ในการบรรจุ การแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่ง หรือการเลื่อนขึ้นเงินเดือน หลักเกณฑ์การต่อสัญญาจ้าง การจ่ายค่าชดเชยกรณีเลิกจ้างเนื่องจากไม่ผ่านการประเมิน

(๔) การบริหารงานบุคคล รวมตลอดทั้งการดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ การร้องทุกข์

(๕) การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทน

(๖) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของพนักงานสำนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การจ้างและการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเป็นที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๘) การบริหารจัดการงบประมาณและการพัสดุของสำนักงาน

(๙) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่น

ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานกรรมการเป็นผู้ลงนามและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๗ กรรมการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันสมัครหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๓) เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในการทำงานด้านหนึ่งด้านใด ตามมาตรา ๖ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันที่สมัครหรือได้รับการเสนอชื่อ หรือเป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกรม รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐไม่น้อยกว่าสองปีติดต่อกันหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าพลโท พลเรือโท พลอากาศโท หรือพลตำรวจโทไม่น้อยกว่าสองปี

มาตรา ๑๘ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชน เพราะเหตุทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๒) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๓) เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

- (๔) ติดยาเสพติดให้โทษ
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๖) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- (๗) เป็นผู้ต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเคยถูกวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๙ กรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละหกปีนับแต่วันที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๒๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘
- (๔) คณะกรรมการวินิจฉัยให้ออกเพราะเห็นว่า ได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์

ของตำแหน่ง มติของคณะกรรมการในกรณีนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่คณะกรรมการลงมติ

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง ให้ประธานกรรมการแจ้งประธานวุฒิสภาภายในเจ็ดวัน เพื่อดำเนินการนำชื่อกรรมการในลำดับถัดไปตามมาตรา ๓๑ เพื่อขอความเห็นชอบจากวุฒิสภา เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป ในการนี้ ให้กรรมการซึ่งได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งปีจะไม่ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งกรรมการขึ้นแทนก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามวาระสอง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป โดยให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่ เว้นแต่มีกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ไม่ถึงสามคน ให้ดำเนินการกระบวนสรรหาและคัดเลือกกรรมการใหม่เพิ่มเติม

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ ให้กรรมการที่เหลืออยู่เลือกกันเองคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการแล้วแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิเหตุดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งกรรมการซึ่งได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการต่อไป

มาตรา ๒๒ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตโดยปราศจากอคติเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน และต้องรักษาไว้และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการทั้งต้องไม่กระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือเสื่อมเสียถึงเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่หรือกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ กรรมการสำนักงาน และ คณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง มีอำนาจ เรียกหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลใดชี้แจงข้อเท็จจริงหรือ ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๒๕ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการ ให้นำบัญชีอัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่น ของประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี หรือประธานศาลฎีกา กรณีใดกรณีหนึ่งมาใช้บังคับ

ให้กรรมการ และกรรมการบริหารได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ กำหนดในพระราชกฤษฎีกาภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

ให้อนุกรรมการหรือคณะทำงาน ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ ตามคณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ เมื่อคณะกรรมการดำเนินงานมาระยะหนึ่งแล้ว เพื่อประโยชน์ในการจัดทำหรือทบทวน หรือปรับปรุงแก้ไขยุทธศาสตร์ชาติให้มีความเหมาะสมกับสถานะของสังคมไทยและประชาคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป สมควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษาวิจัยข้อมูล ให้จัดตั้งสถาบันยุทธศาสตร์ชาติดำเนินงาน ด้านวิชาการและให้อยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการโดยกำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๒

การสรรหาคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๒๗ กรณีที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้แล้วเก้าสิบวัน แต่ยังไม่มีการสรรหาตามมาตรา ๕๕ ให้มีคณะกรรมการสรรหาคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ จำนวนยี่สิบหกคน ซึ่งแต่งตั้งโดยประธานวุฒิสภาจากบุคคลในวรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ บังคับใช้แล้ว

การคัดเลือกกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลดังต่อไปนี้ดำเนินการสรรหากรรมการสรรหา

(๑) ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่ง จำนวนแปดคน

(๒) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งจำนวนสามคน

(๓) ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาหอการค้าไทย ประธานสภา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และประธานสมาคมธนาคารไทย ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่ง จำนวนสามคน

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และนายกสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งจำนวนสามคน

(๕) ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งจำนวนสามคน

(๖) ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งจำนวนสามคน

(๗) คณะกรรมการประสานงานขององค์กรพัฒนาเอกชน สภาพัฒนาการเมือง คณะกรรมการบริหาร ศูนย์คุณธรรม และคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งจำนวนสามคน

ทั้งนี้ ผู้คัดเลือกกรรมการสรรหาตาม (๑) ถึง (๗) อาจได้รับการสรรหาให้เป็นกรรมการสรรหาก็ได้ แต่ไม่เกินกึ่งหนึ่งในสัดส่วนของตน

ให้กรรมการสรรหาที่ได้รับเลือกตามวรรคสองเลือกกันเอง ให้กรรมการสรรหาคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหาและรองประธานกรรมการสรรหาจำนวนสองคน

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสรรหาในตำแหน่งใดหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการสรรหาที่เหลืออยู่มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาที่เหลืออยู่ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา

มาตรา ๒๘ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งจะได้รับความเห็นชอบเป็นกรรมการ ต้อง

- (๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
- (๒) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๓) ไม่เป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง
- (๔) ไม่เป็นกรรมการการหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหรือองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งไม่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ

มาตรา ๒๙ ผู้สมัครรับคัดเลือกเป็นกรรมการต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๗ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๓๐ ในการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในกรณีเสนอชื่อโดยองค์กร ให้องค์กรดังต่อไปนี้ มีสิทธิเสนอชื่อต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ไม่เกินองค์กรละสองชื่อภายในสามสิบวันนับแต่วันที่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาประกาศให้มีการสรรหา

- (๑) องค์กรที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ ในระดับประเทศ
- (๒) องค์กรการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ
- (๓) ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๔) นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ในการควบคุมมาตรฐานและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพหรืออาชีพของสมาชิก
- (๕) นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์และดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมหรือการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- (๖) นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์และดำเนินกิจกรรมการเกี่ยวกับการส่งเสริมหรือตรวจสอบธรรมาภิบาลภาคธุรกิจ

มาตรา ๓๑ ในการเสนอชื่อบุคคลของนิติบุคคลให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่วนราชการ ให้เสนอชื่อตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง หรือ อ.ก.พ. กรม หรือระดับ พลโท พลเรือโท พลอากาศโท ในส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม
- (๒) รัฐวิสาหกิจและองค์กรมหาชน ให้เสนอชื่อตามมติของคณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรมหาชน
- (๓) หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีคณะกรรมการเป็นผู้กำกับดูแลหรือบริหารงาน ให้เสนอชื่อตามมติของคณะกรรมการดังกล่าว ในกรณีที่ไม่มีคณะกรรมการเป็นผู้กำกับดูแลหรือบริหารงาน ให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้เสนอชื่อ

(๔) นิติบุคคลที่มีลักษณะเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือสภาให้เสนอชื่อตามมติของคณะกรรมการสมาคม หรือมูลนิธิ หรือคณะกรรมการของสภา

(๕) นิติบุคคลอื่นที่มีคณะกรรมการเป็นผู้กำกับดูแลหรือบริหารงาน ให้เสนอชื่อตามมติของ คณะกรรมการของนิติบุคคลนั้น

(๖) สถาบันการศึกษา ให้เสนอชื่อตามมติของสภาหรือคณะกรรมการสถาบัน

(๗) นิติบุคคลไม่มีคณะกรรมการเป็นผู้กำกับดูแลหรือบริหารงาน ให้ผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคล นั้นเป็นผู้เสนอชื่อ

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการสรรหาทำการคัดเลือกผู้เสนอตัวหรือผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการ ให้เหลือจำนวนสามสิบเก้าคนโดยจัดทำบัญชีรายชื่อเรียงลำดับผู้ที่สมควรจะเป็นกรรมการ

มาตรา ๓๓ การคัดเลือกกรรมการจะต้องมีทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในสัดส่วนที่เหมาะสม

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการสรรหาเสนอบัญชีรายชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็น กรรมการจำนวนยี่สิบคนต่อประธานวุฒิสภภายในสิบวันนับจากวันที่คณะกรรมการสรรหาประกาศรายชื่อ เพื่อให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ

ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตามวรรค หนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ เห็นชอบในรายชื่อใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อให้ดำเนินการใหม่ หากคณะกรรมการสรรหาไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภา และมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนไม่น้อยกว่า สองในสามของจำนวนคณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ ให้ส่งรายชื่อขึ้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมมีคะแนนไม่ถึงสองในสามให้นำรายชื่อบุคคลที่สมควรได้รับการคัดเลือกตามบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๓๑ ให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบเรียงตามลำดับจนกว่าจะได้กรรมการ ครบจำนวน

ให้ประธานวุฒิสภานำรายชื่อบุคคลที่ได้รับความเห็นชอบกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งต่อไป

หมวด ๓

การติดตาม ตรวจสอบ ใต้สวน และการประเมินผล

มาตรา ๓๕ ในการติดตาม ตรวจสอบ ใต้สวน และการประเมินผล ให้คณะกรรมการดำเนินการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการเองหรือจะแต่งตั้งอนุกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนเพื่อดำเนินการ ตรวจสอบหรือใต้สวนแทนก็ได้ โดยคณะอนุกรรมการจะต้องมีกรรมการเป็นประธาน

มาตรา ๓๖ กรณีมีเหตุอันสมควรเชื่อว่าจะไม่ดำเนินการหรือหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ชาติให้คณะกรรมการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานนั้นเพื่อทราบข้อเท็จจริงถึงเหตุดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการมีมติอย่างไรให้ปฏิบัติตามนั้น

มาตรา ๓๗ กรณีคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้งทำการตรวจสอบหรือไต่สวนแล้วพบว่าไม่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาเพื่อมีมติ หรือคณะกรรมการตรวจสอบหรือไต่สวนเอง ให้คณะกรรมการมีมติอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่าไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติแต่ยังไม่เกิดความเสียหาย ให้คณะกรรมการแจ้งให้หน่วยงานดังกล่าวปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติให้ถูกต้อง

(๒) กรณีคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติซึ่งทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหายร้ายแรง แต่ไม่ปรากฏว่ามีกรทุจริต ให้คณะกรรมการเสนอวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ

(๓) กรณีคณะกรรมการตรวจสอบพบว่าผู้ใดหรือองค์กรใดของหน่วยงานของรัฐไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติซึ่งทำให้ประเทศชาติเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แต่ไม่ปรากฏทุจริต ให้คณะกรรมการเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

(๔) กรณีไม่ได้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติส่อไปในทางทุจริตหรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ให้คณะกรรมการส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม ตรวจสอบ ไต่สวน และการประเมินผล ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่มีการติดตาม ตรวจสอบ ไต่สวน และการประเมินผลแล้วพบว่าหน่วยงานใดไม่ปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการอาจเสนอรายงานข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี องค์กรและหน่วยงานของรัฐ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายหรือจัดสรรทรัพยากรสำหรับหน่วยงานนั้นก็ได้

หมวด ๔

คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๓๙ ให้มีคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะรัฐมนตรี อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ประธานที่ประชุมอธิการบดีของมหาวิทยาลัยของรัฐ ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาหอการค้าไทย ประธานสมาคมธนาคารไทย และผู้แทนคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบสองคน รวมกันไม่เกินยี่สิบหกคน

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้พิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญตามมาตรา ๖ และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการเป็นผู้ทำการคัดเลือก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๗ และต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร

ให้คณะกรรมการคัดเลือกกรรมการจำนวนสามคนให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร และรองประธานกรรมการบริหารจำนวนสองคนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารเพิ่มเติม และให้เลขาธิการสำนักงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๔๐ ในการดำเนินการของคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการบริหารโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาจแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการในด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ ได้ตามความจำเป็น

มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำกับดูแลการดำเนินงานและการบริหารงานของสำนักงาน ตลอดจนการดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ

(๒) รวบรวมข้อมูลความเห็น และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาทิศทางการศึกษาศาสตร์ชาติ ให้สะท้อนความต้องการของประเทศและประชาชนจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนแล้วบูรณาการ จัดลำดับความสำคัญ กำหนดเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัด แผนของฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและองค์กรหรือหน่วยงาน ตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง

(๓) สนับสนุนการติดตามและประเมินผล ความสอดคล้อง และประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนที่ได้รับการบูรณาการ ลำดับความสำคัญ และกำหนดเป้าหมายแล้ว

(๔) ศึกษาเพื่อสนับสนุนคณะกรรมการในการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดกรอบการประมาณการงบประมาณ ทั้งงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายรวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๕) ดำเนินการตรวจสอบหรือไต่สวนการไม่ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามมติของคณะกรรมการ

(๖) พัฒนากลไกและวิธีปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ และการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ให้เกิดผลดีต่อผลประโยชน์ของชาติและประโยชน์สูงสุดของประชาชน

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

มาตรา ๔๒ ในการดำเนินงานคณะกรรมการบริหารจะตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อวิเคราะห์ และศึกษาต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๖ หรือตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๑ ก็ได้

กรณีตามวรรคหนึ่งให้ประธานคณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการบริหารจำนวนสามคน ให้เป็นประธานและรองประธานในคณะอนุกรรมการจำนวนสองคน

เมื่อคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้เสนอรายงานผลการศึกษา วิเคราะห์ต่อคณะกรรมการบริหารพิจารณาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการต่อไป

มาตรา ๔๓ ให้คณะกรรมการบริหารมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารมอบหมาย

หมวด ๕

สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๔๔ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เรียกโดยย่อว่า สำนักงาน “สยช.” เป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานกรรมการ

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้แห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๔๕ เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สำนักงานมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

- (๑) สนับสนุนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามมาตรา ๗
- (๒) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร
- (๓) ศึกษา วิจัย รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลและสนับสนุนให้มีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร
- (๔) เผยแพร่และให้ความรู้แก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร
- (๕) ประสานงานกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น องค์กรอื่น และประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และกิจการของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร
- (๖) ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ
- (๗) สื่อสารสาธารณะ กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจ และสร้างแนวร่วมในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ
- (๘) จัดทำงบประมาณประจำปีของสำนักงานเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ โดยรายงานให้มายรวมถึงรายจ่ายใด ๆ อันเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และสำนักงาน
- (๙) จัดทำเอกสารคู่มือเพื่อเผยแพร่ยุทธศาสตร์ชาติ
- (๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามมติที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารมอบหมาย

มาตรา ๔๖ เลขาธิการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่เกินหกสิบห้าปี
- (๓) มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการบริหารองค์กรตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

มาตรา ๔๗ เลขาธิการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (๑) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘

(๒) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๓) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๔) ไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพใด ๆ ในภาคเอกชนซึ่งมีตำแหน่งหรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ในภาคเอกชน ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๔๘ ให้เลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานและรับผิดชอบ การปฏิบัติงานของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ โดยมีรองเลขาธิการจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยสั่ง และปฏิบัติงานตามที่เลขาธิการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๔๙ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง เลขาธิการพ้นจาก ตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบหกสิบห้าปี

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๘

(๔) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด ให้ออก เพราะมีความประพฤติเสื่อมเสีย บกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือ คณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่แล้วไม่ได้เกณฑ์ตามมาตรฐานที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๕๐ เลขาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแลงานของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ มติคณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหาร

มาตรา ๕๑ ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานเฉพาะอย่างแทนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา ๕๒ เพื่อประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้แก่สำนักงาน ให้สำนักงาน โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเสนองบประมาณของปีงบประมาณที่ขอการสนับสนุนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดสรร เป็นเงินอุดหนุนของสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ เพิ่มเติม แล้วแต่กรณี ในการนี้คณะรัฐมนตรีอาจทำความเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณสำนักงานไว้ใน รายงานการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมด้วยก็ได้ และในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา อาจขอให้เลขาธิการเข้าชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ในกรณีรายได้ของสำนักงานมีจำนวนไม่พอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งค่าภาระต่าง ๆ ที่จำเป็นและไม่สามารถหาเงินจากแหล่งอื่นได้ รัฐต้องจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน ให้แก่สำนักงานเท่าจำนวนที่จำเป็น

มาตรา ๕๓ ทรัพย์สินของสำนักงานเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และไม่อยู่ในความรับผิดชอบของ การ บังคับคดี โดยให้สำนักงานมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของสำนักงาน

มาตรา ๕๔ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงินและบัญชี แล้วส่งบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีภายในกำหนดเวลาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐ

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงาน และให้ตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภท รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐ

ให้สำนักงานเป็นหน่วยรับการตรวจตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๕ ในวาระเริ่มแรกให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ประธานวุฒิสภา และในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติให้มีคณะกรรมการจำนวนยี่สิบสามคน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานสภาปฏิรูปแห่งชาติ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และบุคคลซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการสรรหาและคัดเลือกให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนยี่สิบคน แล้วให้ประธานวุฒิสภานำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งใดในกรรมการโดยตำแหน่ง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งเท่าที่มีอยู่และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งคัดเลือกประธานกรรมการและรองประธานไม่เกินสองคน

ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการจำนวนสองคนต้องมาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นกรรมการอย่างน้อยหนึ่งคน

การคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ

มาตรา ๕๖ เมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่คณะกรรมการชุดแรกได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบคนพ้นจากตำแหน่งโดยวิธีจับสลาก และให้ดำเนินการสรรหาและคัดเลือกกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการสรรหาคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติโดยอนุโลม

ในระหว่างการสรรหาคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป

มาตรา ๕๗ ให้คณะรัฐมนตรีดำเนินการจัดตั้งสำนักงานให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๕๘ ในระหว่างที่สำนักงานยังไม่ได้จัดตั้งขึ้น ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและส่วนราชการหรือองค์กรของรัฐตามมติของคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการบริหาร และสำนักงานไปพลางก่อน โดยบูรณาการการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติกับสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สภาหอการค้าไทย

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย ผู้แทนที่ประชุมอธิการบดี และผู้ทรงคุณวุฒิอื่น
ตามมาตรา ๖ จำนวนตามสมควร จนกระทั่งมีการจัดตั้งสำนักงานแล้วเสร็จ

ทั้งนี้ ให้นายกรัฐมนตรี มอบหมายบุคคลทำหน้าที่เป็นประธานและรองประธานการจัดทำ
ร่างยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง
ตามสมควร

มาตรา ๕๙ ให้นำข้อมูลภาวะปฏิรูปและภาวะพัฒนาของสภาพปฏิรูปแห่งชาติ ซึ่งยังดำเนินการ
ไม่แล้วเสร็จ และข้อมูลที่ได้สอบถามความเห็นของประชาชนตามด้านต่าง ๆ ในมาตรา ๖ รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ
ทั้งภายในและต่างประเทศที่อาจเป็นประโยชน์ต่อผลประโยชน์แห่งชาติ เพื่อใช้ประกอบการทำยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖๐ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้เพียงพอต่อการดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัตินี้ระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณประจำปี ให้ทันการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา ๖๑ ให้นายกรัฐมนตรี มีอำนาจสั่งการให้ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สถานที่ เครื่องมือ
อุปกรณ์รวมทั้งเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

- คณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน
- คณะอนุกรรมการและที่ปรึกษาประจำคณะ
อนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ

ภาคผนวก ข

คณะกรรมการการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. นายธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์	ประธานกรรมการ
๒. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาศ	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายไพโรจน์ พรหมสาส์น	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์	รองประธานกรรมการ คนที่สาม และโฆษกกรรมการ
๕. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	ที่ปรึกษากรรมการ
๖. นายขจิตต์ บุษพัฒน์	ที่ปรึกษากรรมการ
๗. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	ที่ปรึกษากรรมการ
๘. นายพลเดช ปิ่นประทีป	โฆษกกรรมการ
๙. นางสีลาภรณ์ บัวสาย	โฆษกกรรมการ
๑๐. นางสาวอรพินท์ สฟโชคชัย	กรรมการ
๑๑. นายศานิตย์ นาคสุขศรี	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. พลตำรวจโท อาจิณ โชติวงศ์	กรรมการ
๑๔. นายบุญถิ่น มั่นเกษวิทย์	กรรมการ
๑๕. นายจำลอง โพธิ์สุข	กรรมการ
๑๖. นายชัยวัฒน์ ลิ้มปวีร์ธนะ	กรรมการ
๑๗. ศาสตราจารย์ศุภชัย ยาวะประภาส	กรรมการ
๑๘. พลอากาศเอก เจษฎา วิจารณ์	กรรมการ
๑๙. นายสุธรรม ลิ้มสุวรรณเกษม	กรรมการ
๒๐. นายชัยอนันต์ สมุทวณิช	กรรมการ
๒๑. นายอุดม ทุมโฆสิต	กรรมการ
๒๒. นายวัลลภ พริ้งพงษ์	กรรมการ
๒๓. นางถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
๒๔. นางเบญจวรรณ สร้างนิทร	เลขานุการคณะกรรมการ

**คณะอนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ
ในคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน**

๑. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	ประธานอนุกรรมการ
๒. พลเอก วัฒนา สรรพานิช	รองประธานอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลอากาศเอก เจษฎา วิจารณ์	รองประธานอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. ศาสตราจารย์ศุภชัย ยาวะประภาส	โฆษกอนุกรรมการ
๕. นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์	อนุกรรมการ
๖. นายขจิตภัย บุรุษพัฒน์	อนุกรรมการ
๗. นายศานิตย์ นาคสุขศรี	อนุกรรมการ
๘. นายสุธรรม ลิ่มสุวรรณเกษม	อนุกรรมการ
๙. นางสาวจากรวรรณ เสงตระกุล	อนุกรรมการ
๑๐. นางโฉมศรี อารยะศิริ	อนุกรรมการ
๑๑. นายสุรชัย ภูประเสริฐ	อนุกรรมการ
๑๒. นางสาวณปภัช โพธิ์ทิต	อนุกรรมการ
๑๓. นายเชียรช่วง กัลยาณมิตร	อนุกรรมการ
๑๔. นางสาวทัศนีย์ ดุสิตสุทธิรัตน์	อนุกรรมการ
๑๕. นายไพฑูรย์ ชัมภรัตน์	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ
 ในคณะกรรมการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. นายธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์
๒. นางผาณิต นิติทัณฑ์ประภาส
๓. นายไพโรจน์ พรหมสาส์น
๔. นางสาวสิลาภรณ์ บัวสาย
๕. พลเอก ชูชาติ สุขสงวน
๖. พลเรือเอก อมรเทพ ฦ บางช้าง
๗. พลเอก ศุภวุฒิ อุตมะ
๘. พลโท สุรสิทธิ์ ทัศนิต
๙. นายชัยวัฒน์ ลิ้มบวรภรณ์
๑๐. นางสาวอรพินท์ สฟโชคชัย
๑๑. นายสุทัศน์ เศรษฐ์บุญสร้าง
๑๒. นาวาอากาศโท บดินทร์ วิจารณ์
๑๓. นายอิสมาแอล มัสการ
๑๔. นายบวร บุญลพ
๑๕. นายสถิรภาค อ๋อวิเชียร
๑๖. นายปรานพพงษ์ ตีลภัทร
๑๗. นายภาคพล แก้วประพาฬ
๑๘. นายพิสิฐ ลี้อาธรรม
๑๙. นางศิรินา ปวโรฬารวิทยา
๒๐. นายสรณะ เทพเนาว์
๒๑. นายสมเดช นิลพันธุ์
๒๒. พลเรือเอก ศุภกร บุรณดิลก
๒๓. พันเอก สิริวิชญ์ นาคทอง
๒๔. นายสุวิทย์ เมษินทรีย์
๒๕. นายโกเมศ แดงทองดี
๒๖. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน
๒๗. นายบุญถิ่น มั่นเกษวิทย์
๒๘. พันเอก ธนศักดิ์ มิตรภานนท์